

Tietoaiika

10/2000

Asuinalueiden väliset tuloerot ovat laman jälkeen kasvaneet kuntien sisällä, osoittaa laatuun ensimmäinen selvitys.

4 YRITTÄNYTTÄ EI ENÄÄ LAITETA

5 **WWW.TILASTOKESKUS.FI/VAALIT KERTOO KUNNALLISVAALIEN TAUSTAT JA TULOKSET KAUPUNKI- JA SEUTUINDIKAATTORIT – TILASTOKESKUKSEN UUSI TILASTOPALVELU**

6 **SOSIAALIKUSTANNUSTEN OSUDET SUOMESSA ALLE EU-KESKITASON**

9 **ALUEELLISET TULOEROT KASVAVAT KUNTIEN SISÄLLÄ**

13 **KUNTIEN TALOUS ENTISTÄ HERKEMPÄÄ SUHDANTEILLE**

14 **LAPSET MUUTTOLIIKKEEN PYÖRTEISSÄ**

16 **LAMA OHI MYÖS TAIDEMARKKINOILLA**

18 KOTIMAAN KATSAUS

Suomalaiset vaalipuntarissa

- BKT kasvoi 4,5 %
- Tuotanto lisääntyi 4,2 %
- Teollisuustuotanto kasvoi 10,9 %
- Teollisuuden ympäristöinvestoinnit vähenivät viidenneksen
- Rakennuslupien kuutiomäärä väheni neljänneksen
- Teollisuusyritysten liikevaihdon nopea kasvu jatkui
- Vähittäiskaupan myynti lisääntyi 6,2 %
- Työllisiä lisää 66 000
- Inflaatio 3,8 %
- Tuontihinnat nousivat 13,6 %
- Yöpymisten määrä kasvoi hieman
- Ulkomaalaisten yöpymiset lisääntyivät 9 %
- Elokuun tieliikenteessä kuoli 39 ihmistä

28 KANSAINVÄLINEN KATSAUS

Nopea väestönkasvu jatkuu USA:ssa
Euroinflaatio hidastui 2,3 prosenttiin
Euroalueen julkinen alijäämä supistui 1,3 prosenttiin

EU:n vaihtovaje 15 miljardia euroa

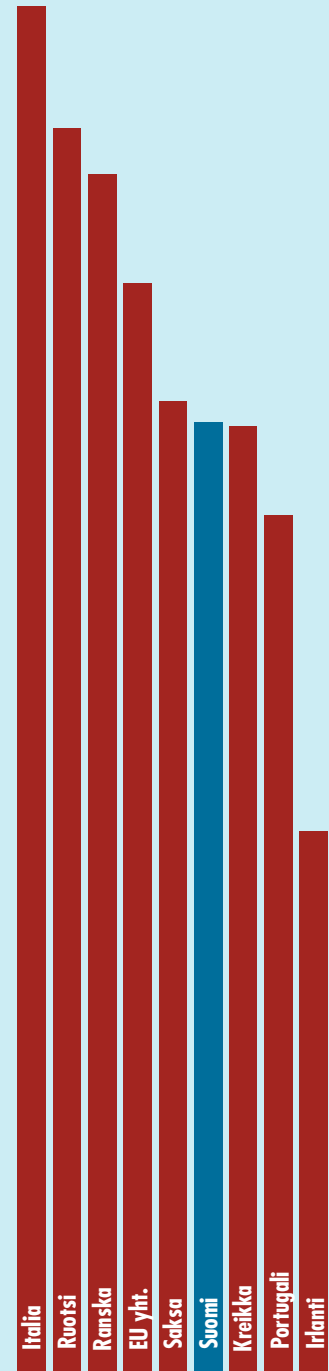
Bkt kasvoi 0,9 %

Euroalueen ulkokaupan ylijäämä 4,9 miljardia

30 KUUSELAN KUVIOT

Mielikuvituksella lisää havainnollisuutta

Sosiaali- kustannukset teollisuuden kokonaistyövoima- kustannuksista

Kotimaan katsauksen taulukot

- 19** Kokonaistuotannon kuukausikuvaaja
Kansantalouden kysyntä ja tarjonta
Valtionvelka
Valtion tulot ja menot
- 20** Markkinahakkuut
Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi
- 21** Konkursit
Myönnetty rakennusluvut
Rakennuskustannusindeksi
Asuntotuotanto
Asuntojen hinnat
- 22** Ulkomaankauppa
Vaihtotase
Keskeisiä valuuttakursseja
Keskeisiä korkoja
- 23** HEX-osakeindeksi
Kaupan myynti
Yleisön talletukset pankeissa
Pankkien luotot yleisölle
- 24** Työttömyys
Työllisyys
- 25** Palkansaajien ansiotasoindeksi
Julkisten menojen hintaindeksi
Kuluttajahintaindeksi
Tuotannon hintaindeksi (1949=100)
Tukkuhintaindeksi (1949=100)
- 26** Tuontihintaindeksi
Vientihintaindeksi
Teollisuuden tuottajahinta,
kotimarkkinoiden
perushinta-, tukkuhintaindeksi
- 27** Rekisteröidyt uudet autot
Majoitustoimint
Väestönmuutokset

Aikasarjataulukot

- 19** Bruttokansantuote
20 Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi
21 Rakennuskustannusindeksi
22 Ulkomaankauppa
23 Kaupan myynnin määräindeksit
24 Työmarkkinat
25 Kuluttajahintaindeksi
26 Tukkuhintaindeksi
27 Väkiluku

28 Kansainvälisen katsauksen taulukko

- Väkiluku • BKT • BKT/as. • BKT vuosimuutos •
Teollisuustuotanto • Työttömyysaste • Kuluttajahinnat
• Vähittäiskaupan myynti • Osakkeiden hinnat

Kunnallisia lasku- suhdanteita

Olin matkalla Dublinissa lentoasemalle ja oli kiire. Taksin kuljettaja ilmoitti oikaisevansa. Kun käännyimme päätieltä syrjään, auton ovista kuului naksahdus. Suomalaiselta kesti hetken ymmärtää, että kyse oli alueellisista tuloeroista: kuljettaja lukitsi auton ovet.

Oulun yliopiston tutkijoiden artikkeli (s. 9-12) kertoo, että alueelliset tulot kasvatavat Suomenkin kunnissa. Muun muassa taidemarkkinoilla (s. 16-17) näkyvä menestystarina ei olekaan kattava totuus laman jälkeisestä Suomesta.

Kuntien talous on entistä tiiviimmin sitoutumassa alueellaan toimivien yritysten suhdanteisiin (s. 13-14). Kunnallistalouden ja yritystalouden yhteinen rytmi voimistaa nousuja ja laskuja. Kunnasta ei ehkä olekaan köyhän avuksi, kun – vaikka vain paikallinen – lama pakkaa päälle.

Myös muuttoliike on kunnallinen ilmiö. Tällä kertaa tutkimme (s. 14-15), miten lapsia retuutetaan kunnasta toiseen, ja tietenkin myös asunnosta toiseen kuntien sisällä.

Jussi Melkas ■

Lapset muutto- liikkeen jaloissa

s. 13-14

Kunnat erilaisista asemista uudelle valtuustokaudelle

Tieto aika

ISSN 0781-0644

Ilmestyy 12 kertaa vuodessa
WWW-sivut:

www.tilastokeskus.fi/tieto aika
PL3A, 00022 TILASTOKESKUS

Sähköposti (Internet):

tiedotus.tilastokeskus@tilastokeskus.fi

henkilöt: etu.sukunimi@tilastokeskus.fi

faksi (09) 1734 2354

p. (09) 17341

PÄÄTOIMITTAJA:

Jussi Melkas,
p. 1734 3200

TOIMITUSSIHTEERIT:

Jouni Kotkavuori,
p. 1734 2269

Mikko Eijos,
p. 1734 2236

TYÖRYHMÄ:

Mikko Mäkinen (informatikko),
Aila Marjamäki (taitto),
Irene Matis (ulkoasu),
Jussi Korpi (kuvitus).

TILAUKSET:

Annikki Naukkarinen,
p. 1734 2531
Irttonumero: 39 mk,
vuosittainen 12 numeroa
vuodessa: 410 mk,
kestotilaus: 350 mk.

PAINOPAikka:

Uusimaa Oy

Julkaisija: Tilastokeskus. Lehden kirjoitukset eivät ole Tilastokeskuksen kannanottoja vaan niistä vastaavat tekijät.
Lehden tiedot ovat vapaasti lainattavissa. Lainattaessa mainittava lähteenä Tieto aika.

Yrittänyttä ei enää laiteta

Suomalaista yhteiskuntaa ei perinteisesti ole pidetty yrittäjäyhteiskuntana. Yritysrakenteemme on ollut suurten yritysten hallitsema. Pienten ja keskisuurten yritysten rooli tuotannossa ja työllisyydessä on Suomessa jäänyt vähäisemmäksi kuin useimmissa muissa maissa. Yrittäjyys ei ole tarjonnut kovin kiinnostavaa uravaihtoehtoa. Uusia yrityksiä on perustettu suhteellisesti vähemmän kuin muualla.

Tilanne on 1990-luvun jälkipuoliskolta alkaen kuitenkin muuttunut. Talouden pitkään jatkunut vahva kasvu sekä vakaat ja ennustettavissa oleva yleinen toimintaympäristö ovat luoneet suotuisat puitteet riskinotolle ja yrittämiselle. Uusien yritysten perustaminen on viime vuosina vauhdittunut hyvälle kansainväliselle tasolle. Yritysrakenteen uusiutuminen on vauhdittunut. Nopeaan kasvuun ja työllistämiseen tähtäävien yritysten osuus yrityskannasta on noussut. Myös yrittämisen esteet ovat eräiltä osin lieventyneet. Lisäksi monet yritysmaailman toimintamallit ovat yleistyneet myös julkisella sektorilla. Puhutaan sisäisestä yrittäjyydestä.

Yleinen asenneilmasto yrittäjyyttä kohtaan parani 1990-luvulla. Tämä paraneminen on näkynyt paitsi arvoja ja arvostuksia mittaavissa asennetutkimuksissa myös harjoitetussa talouspolitiikassa. Maailmantalouden kilpailuhaasteet ja julkisen talouden ongelmat ovat siirtäneet tuotannon ja työllisyyden vetovastuun yritysten harteille.

EU:n komission tuoreen selvityksen mukaan yrittämisen tärkeimmät esteet – rahoituksen saatavuus, julkisen hallinnon väliintulo ja työvoiman puute – ovat viime vuosina rajoittaneet pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa Suomessa vähemmän kuin useimmissa kilpailijamaissa.

Muiden muassa julkisen hallinnon uudistaminen, valtionyhtiöiden osittainen yksityistäminen sekä työmarkkinoiden joustavuuden lisääntyminen ovat parantaneet yritysten toimintaedellytyksiä. Rahoitusmahdollisuuksien monipuolistuminen on parantanut etenkin pk-yritysten toimintaedellytyksiä. Samoin esimerkiksi tieto- ja viestintätekniikan soveltamisessa suomalaiset pk-yritykset katsovat olevansa ulkomaisia kilpailijoitaan edellä. Palkkamallin säilyminen on ollut välttämätön edellytys koko yrityssektorin menestykselle.

Suomen EU- ja EMU-jäsenyydet selkeyttivät yritystoiminnan edellytyksiä. Komission selvityksen mukaan Suomessa pienet ja keskisuuret yritykset suhtautuvat myönteisemmin yhteismarkkinoiden tarjoamiin mahdollisuuksiin kuin useimmissa muissa jäsenmaissa.

Vaikka parempaan päin ollaan menossa, korjattavaakin varmasti löytyy. Yrittäjyyden tiellä on edelleen työmarkkinoiden jäykkyyttä tai verotukseen, hallintoon ja kilpailutilanteeseen liittyviä esteitä. Esimerkiksi julkisten hankintojen hyödyntämisessä pienemmillä yrityksillä näyttää olevan ongelmia. Kansainvälistyviä työ- ja rahoitusmarkkinoita pk-yritykset ovat kyenneet hyödyntämään selvästi rajoitetummin kuin suuret yritykset.

Myöskään hallinnollisen säätelyn purkaminen ei ole sujunut ongelmitta; esimerkiksi kaupan aukioloaikojen liberalisoinnin on monessa maassa todettu suosivan suuria yrityksiä. Samoin 1990-luvun vientivetoinen talouskasvu on osaltaan tukenut suurten yritysten hallitsevaa asemaa yritysrakenteessamme.

Uusien yritysten perustamisaste nousi Suomessa 1990-luvun jälkipuoliskolla likimain kaksinkertaiseksi edeltävään aikaan verrattuna. Yrittäjyydessä on kuitenkin merkittäviä eroja eri alueiden ja ikäryhmien välillä. Suotuisista ympäristötekijöistä huolimatta uusia yrityksiä perustetaan Suomessa kuitenkin suhteellisesti edelleen selvästi vähemmän kuin esimerkiksi Yhdysvalloissa. Yritysten ja yrittäjien määrä suhteessa väkilukuun on Suomessa vielä kansainvälisesti verrattuna alhainen.

Vuoden 1993 jälkeinen kokonaistuotannon kasvu on Suomessa ollut 95-prosenttisesti yrityssektorin eli markkinatuotannon aikaansaamaa. Tämä jos mikä kuvaa talous- ja yhteiskuntakehityksen yrittäjävetoisuutta. Pääosin tämä talouskasvu on ollut seurausta vanhojen yritysten laajenemisesta, mutta myös uusilla yrityksillä on ollut tärkeä roolinsa.

Yrittäjyyden rooli on erityisen merkittävä nykyisenkaltaisissa nopean teknologisen muutoksen oloissa. Monissa tapauksissa uudet yritykset kykenevät hyödyntämään uuden teknologian esiin tuomia bisnesmahdollisuuksia joustavammin kuin vanhat yritykset. Tästä on esimerkkejä Suomestakin; etenkin korkeateknologisten alojen nopea esiintulo on ollut merkittävältä osin uuden innovatiivisen yritystoiminnan aikaansaamaa.

Viime vuosien tilastotiedot ja indikaattorit yrityssektorin menestymisestä ja yrittäjyyspotentiaalin esiintulosta ovat siis aika merkittäviä. Balanssi yksityisen yritystoiminnan ja julkisen sektorin välillä on parantunut siten, että vähitellen voitaneen Suomessakin alkaa puhua yrittäjäyhteiskunnasta.

Timo Relander, Tilastokeskuksen pääjohtaja

www.tilastokeskus.fi/vaalit kertoo kunnallisvaalien taustat ja tulokset

Tilastokeskuksella on kunnallisvaaleista laajat ja monipuoliset vaalipalvelut. Niihin voi tutustua internet-osoitteesta www.tilastokeskus.fi/vaalit. Verkkosivuille on jo viety runsaasti tietoa aiempien vaalien tuloksista.

Vaali-iltana avataan noin kello 21 vaalikarttapalvelu. Kartat kertovat keskeisimmät tulokset koko maasta, kaikista vaalipiireistä ja kymmenestä suurimmasta kaupungista äänestysalueittain. Ne päivitetään noin kello 22.30 ja noin kello 24, kun tuloslaskenta on valmistunut.

Vaalien tuloslaskennan päätyttyä vaalisivujen tilastoihin ja StatFin-palveluun päivitetään äänestystiedot ja puolueiden kannatustiedot kunnittain.

Maksullisia palveluja ovat vaalikarttapalvelun tulosteet, pika-analyysi puolueiden menestyksen taustoista, vaalipuntari ja ehdokkaiden äänimäärät äänestysalueittain vuoden 1996 kunnallisvaaleissa.

Vaalikarttapalvelun kartat voi tulostaa tai siirtää omaan järjestelmään Adobe Acrobat (PDF)- tai PostScript

(PS)-tiedostoina.

Pika-analyysi tarkastelee puolueiden menestystä alueittain eri taustamuuttujien mukaan. Näitä muuttujia ovat työttömyys, elinkeinorakenne, eläkeläisten osuus äänioikeutetuista, suurimpien puolueiden kannatus, alle 7-vuotiaiden osuus väestöstä, kaupungistumisaste ja tulotaso. Ensimmäinen analyysi toimitetaan tilaajille noin kello 22, kun suuri osa äänestysalueista on laskettu ja toinen noin kello 23.30, kun vaalitulokset on lähes valmis. Jos tulokset muuttuvat tilanteesta kello 23.30, lähetetään vielä kolmas päivitetty tiedosto.

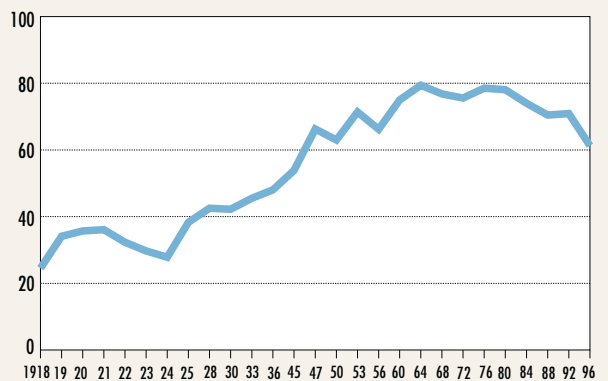
Virallisen tuloslaskennan mahdollinen viivästyminen siirtää luonnollisesti vaalipalvelujen julkistamisaikoja.

Vaalipuntari on tehty

kymmenestä suurimmasta kaupungista. Sen tiedot perustuvat kuluttajabarometrin kuukausittaiseen tietoaaineistoon. Vaalipuntari kertoo, miten kuntalaiset kokevat taloutensa muuttuneen vaalikaudella ja miltä tulevaisuus näyttää heistä juuri vaalien alla.

Ehdokkaiden äänimäärät äänestysalueittain edellisistä kunnallisvaaleista on saatavissa MicrosoftAccess-tietokantana tai Excel-tiedostona.

ÄÄNESTYSAKTIIVISUUS KUNNALLISVAALEISSA 1918-1996,%

Äänestysaktiivisuus on kunnallisvaaleissa ollut kautta aikojen laimeampi kuin eduskuntavaaleissa. Ero eduskuntavaalien äänestysviikkauteen oli itsenäisyyden ajan alussa yli 30 prosenttiyksikköä, mutta 1990-luvulle tultaessa se supistui kymmenen prosenttiyksikön tietämille. Kunnallisvaalien äänestysaktiivisuus on vaihdellut 24,5 prosentista vuoden 1918 vaaleissa 79,4 prosenttiin vuonna 1964. Äänestysviikkaus lisääntyi tasaisesti vuoteen 1964 saakka, minkä jälkeen aktiivisuus alkoi vähetä.

Kaupunki- ja seutuindikaattorit – Tilastokeskuksen uusi tilastopalvelu

Kaupunki- ja seutuindikaattorit -tilastopalvelu on Tilastokeskuksen uusi internet-palvelu, joka sisältää kaupunkien ja toiminnallisia kaupunkiseutuja kuvaavaa tilastoaineistoa. Tilastopalvelun tietosisältö on kehitetty yhteistyössä sisäasiainministeriön ja kaupunkien kanssa.

Palvelussa on tilastoja ja indikaattoreita 13 aihealueelta, muun muassa väestöstä, asumisesta, aluetaloudesta, työmarkkinoista, koulutuksesta, sosiaa-

li- ja terveystilastoista, kulttuurista, kunnallistaloudesta sekä rakentamisesta. Taulukoita ja kuvioita palvelussa on kaiken kaikkiaan yli 50.

Kaikki tiedot ovat pääosin kunnittain. Lisäksi tietoja voi tarkastella maakunnittain, seutukunnittain ja kaupunkiseuduittain.

Tärkeitä trendejä seurataan aikasarjojen avulla, useita tietoja on jo vuodelta 1985. Tiedot päivitetään vuosittain.

Tilastojen ja indikaattoreiden lisäk-

si käytettävissä ovat aina jokaisen taulukon määritelmät, esimerkiksi tietolähde, perusjoukko ja luokitukset.

Palvelun käyttö on vaivatonta helpokäyttöisen käyttöliittymän avulla. Tilastopalvelu tuo aivan uuden välineen kaupunkien, kaupunkiseutujen ja kuntien kehityksen seurantaan ja arviointiin sekä aluesuunnitteluun.

Kaupunki- ja seutuindikaattorit -tilastopalvelu on käyttöoikeuden lunastaneiden tilaajien käytössä 24 tuntia vuorokaudessa.

Lisätietoja tilastopalvelusta internetissä osoitteessa <http://statfin2.stat.fi/statweb>

Sosiaalikulustannusten osuudet Suomessa alle EU-keskitason

Pentti Jonninen

Sosiaalikulustannusten rahoitus ei ole Suomessa muita EU-maita enemmän työnantajien kannettavana. Päinvastoin.

Suomessa sosiaalikulustannusten osuudet kokonaistyövoimakustannuksista olivat vuonna 1996 tärkeimmillä päätoimialoilla alle EU-maiden keskitason. Tämä ilmenee Eurostatin julkaisemasta, vuoden 1996 työvoimakustannuksia koskeneesta tilastosta.

Työvoimakustannukset koostuvat palkkakustannuksista (sisältää palkkojen lisäksi luontoisetujen todelliset työnantajakustannukset ja yritysetuudet), sosiaalikulustannuksista (pakolliset sosiaalivakuutusmaksut ja EU-käsit-

teistössä myös sairausajan palkat) ja muista työvoimakustannuksista (koulutus- ja rekrytointikulustannukset sekä oppisopimusoppilaiden palkka- ja sosiaalikulustannukset). Luvuista puuttuu Britannia, jonka lopullisia tietoja ei ole julkaistu.

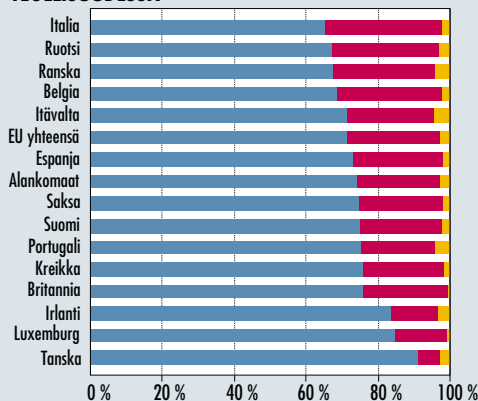
Kuviosta 1 nähdään, että toimialasta riippuen palkkakustannusten osuudet olivat Suomessa 73-77 prosenttia ja sosiaalikulustannusten osuudet 21-24 prosenttia kokonaistyövoimakustannuksista. EU-maissa palkkakustannusosuudet päätoimialoilla olivat keskimäärin 64-74 prosenttia ja sosiaalikulustannusten osuudet 24-32 prosenttia. Muiden työvoimakustannusten osuudeksi jäi 2-4 prosenttia.

Palkkakustannusosuuksista on vähennetty työnantajien saamat tuet. Niiden osuus oli tässä käsitellyillä päätoimialoilla 0,1-0,4 prosenttia kokonaistyövoimakustannuksista. Poikkeuksena oli Tanska, jossa tukien osuus oli 0,9-1,4 prosenttia.

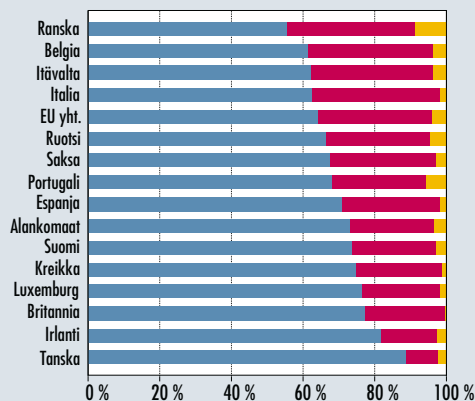
Päätoimialoista erottui energiahuolto, jonka sosiaalikulustannusten osuudet olivat EU-maissa keskimäärin selvästi muita aloja suuremmat. Suomessakin energiatoimialan sosiaalikulustannusten osuus oli hieman teollisuutta ja kauppaa korkeampi, mutta samaa luokkaa rahoitustoiminnan osuuden kanssa. Myös työvoimakustannusten taso oli Suomessa energiahuollossa ja rahoitustoiminnassa muita toimialoja korkeampi.

KUVIO 1. TYÖVOIMAKUSTANNUSTEN RAKENNE EU-MAISSA 1996

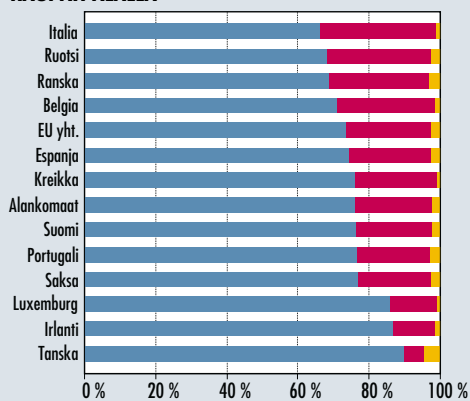
TEOLLISUUDESSA

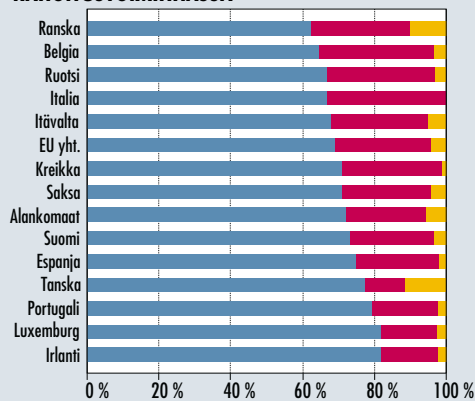
ENERGIAHUOLLOSSA

KAUPAN ALALLA

RAHOITUSTOIMINNASSA

■ Palkkakustannukset ■ Sosiaalikulustannukset ■ Muut työvoimakustannukset

Italiassa ja Ruotsissa sosiaalikulujen osuus korkea

EU-maat voidaan jakaa sosiaalikulujen osuuksien suuruuden mukaan kolmeen ryhmään. Korkean sosiaalikulujen osuuden maita olivat Italia, Belgia, Ruotsi, Ranska ja Itävalta. Niillä osuudet olivat useimmilla päätoimialoilla yli 25 prosenttia.

Keskimääräistä matalampia (alle 20%) sosiaalikulujen osuudet olivat Tanskan ohella Irlannissa ja Luxemburgissa. Tanskassa työnantajan sosiaalimaksut ovat erilaisesta rahoitusjärjestelmästä johtuen hyvin pienet, alle 10 prosenttia kokonais-työvoimakustannuksista.

Noin puolet EU-maista sijoittuu tasaiseen keskimääriseen ryhmään, jossa sosiaalikulujen osuudet olivat keskimäärin 20-25 prosenttia kokonais-työvoimakustannuksista.

Muissa työvoimakustannuksissa erot melko pieniä

Muiden työvoimakustannusten (koulutus, rekrytointi) osuuksien erot kokonais-työvoimakustannuksista olivat maiden kesken melko pienet – lukuun ottamatta alhaisia osuuksia Kreikassa ja Luxemburgissa sekä suhteellisen suuria osuuksia Portugalissa (teollisuus ja energiahuolto), Ranskassa (teollisuus ja rahoitustoiminta) ja Tanskassa (kauppa ja rahoitustoiminta).

Kuviosta 1 nähdään, että rahoitustoiminnassa muiden kuin palkkakustannusten osuus oli suurin Ranskassa, Belgiassa ja Ruotsissa. Sosiaalikulujen osuudet olivat kaikissa maissa energiahuollon alalla ja myös rahoitustoiminnassa muita toimialoja korkeammat.

Ranskassa ja Tanskassa muiden työvoimakustannusten ryhmään sisältyvät merkittävät erät työnantajien työntekijöidensä puolesta maksamia veroja (Ranska 6,4 % ja Tanska 7,6 %). Tällainen kustannuserä on vain muutamassa maassa.

Matala sosiaalikulujen osuus ei merkitse huonoja sosiaalipalveluita

Sosiaalikulujen osuudet eivät noudattele totuttua ajattelua hyvinvointivaltioista ja niiden korkeista työnantajien sosiaalikulun osuuksista. Monesti halvan työvoiman ja muita matalatasoi-

sempien sosiaalisten palveluiden maiksi miellettyissä eteläisen Euroopan maissa osuudet olivat Suomen tasoa tai sitä korkeampia.

Yleensä erot maiden välillä olivat melko pienet Tanskaa sekä Irlantia, Luxemburgia ja Italiaa lukuun ottamatta. Kustannusosuuksia tarkasteltaessa on otettava huomioon sosiaalijärjestelmien rahoituksen erilaisuus. Vaikka työnantajat maksaisivatkin suunnitteen saman osuuden työvoimakustannuksistaan sosiaaliturvaan, valtion budjettirahoitus tai palkansaajan oman rahoituksen osuus voivat vaihdella maittain huomattavasti. Työnantajan maksama korkea sosiaaliturvan kustannusten osuus ei yksistään takaa monipuolisia sosiaali- ja terveyspalveluita tai niiden mataluus merkitse heikkoa palvelutasoa.

Vertailu kuitenkin osoittaa, että sosiaalikulujen rahoitus ei ole Suomessa ainkaan työvoimakustannuksiin suhteutettuna muita EU-maita keskimääräisesti enemmän työnantajien kannettava. Tässä yhteydessä ei ole ollut mahdollista tarkemmin syventyä eri maiden sosiaalijärjestelmien erilaisuuteen ja niistä johtuvien sosiaalikulujen osuuksien erojen selittämiseen.

Sosiaalikulut euroina

Taulukossa 2 on esitetty sosiaalikulut euroina tehdyn työtunnin työvoim-

TAULUKKO 1.

PALKKAKUSTANNUSTEN, SOSIAALITURVAN KUSTANNUSTEN JA MUIDEN TYÖVOIMAKUSTANNUSTEN OSUUDET KOKONAIS- TYÖVOIMAKUSTANNUKSIKSI EU-MAISSA VUONNA 1996 (%)

Palkkakustannukset				
	Teollisuus	Energia	Kauppa	Rahoitus
Tanska	91,4	88,7	90,0	77,5
Luxemburg	84,7	76,7	85,9	81,8
Irlanti	83,9	81,8	86,8	82,0
Kreikka	75,9	74,7	76,2	70,9
Portugali	75,4	68,3	76,9	79,2
Suomi	75,0	73,7	76,5	73,1
Saksa	74,9	67,5	77,1	71,0
Alankomaat	74,3	73,4	76,3	72,0
Espanja	73,1	71,1	74,5	74,7
EU yht.	71,5	64,2	73,6	69,0
Itävalta	71,3	62,3	..	68,2
Belgia	68,4	61,6	71,0	64,8
Ranska	67,6	55,6	68,8	62,4
Ruotsi	67,3	66,2	68,2	66,8
Italia	65,2	62,6	66,3	67,1

Muut työvoimakustannukset (ml. koulutuskustannukset ja työnantajan maksamat verot)

	Teollisuus	Energia	Kauppa	Rahoitus
Itävalta	4,4	3,8	..	5,0
Portugali	4,1	5,5	2,8	2,1
Ranska	3,8	8,8	3,3	10,1
Irlanti	3,1	2,6	1,6	2,1
Ruotsi	3,0	4,7	2,6	3,1
EU yht.	2,5	4,3	2,5	4,3
Tanska	2,5	2,1	4,4	11,3
Alankomaat	2,5	3,6	2,2	5,8
Suomi	2,3	2,9	2,4	3,3
Italia	2,2	2,1	1,4	..
Belgia	2,0	3,6	1,5	3,3
Saksa yht.	1,9	2,9	2,4	4,0
Espanja	1,7	2,0	2,5	1,9
Kreikka	1,6	1,1	1,1	1,3
Luxemburg	0,6	1,8	1,1	2,8

Sosiaalikulut (ml. sairausajan palkat)

	Teollisuus	Energia	Kauppa	Rahoitus
Italia	32,6	35,4	32,3	32,9
Ruotsi	29,7	29,1	29,2	30,1
Belgia	29,6	34,8	27,5	31,9
Ranska	28,6	35,7	27,9	27,5
EU yht.	26,0	31,5	23,9	26,7
Espanja	25,2	26,8	23,1	23,4
Itävalta	24,3	33,8	..	26,9
Alankomaat	23,3	23,1	21,5	22,2
Saksa	23,2	29,6	20,5	25,0
Suomi	22,7	23,4	21,2	23,5
Kreikka	22,6	24,2	22,8	27,8
Portugali	20,5	26,2	20,4	18,8
Luxemburg	14,7	21,6	13,0	15,4
Irlanti	13,0	15,6	11,7	15,9
Tanska	6,2	9,2	5,6	11,2

makustannuksista neljällä päätoimialalla. Energia- ja rahoitustoiminnan toimialoilla työvoimakustannukset olivat lähes joka maassa muita toimialoja korkeammat. Siksi myös sosiaalikulustannusten määrä oli niissä yleisesti korkea.

Korkeiden työvoimakustannusten EU-maita ovat teollisuudessa Saksa, Belgia ja Ruotsi ja palvelualoilla lisäksi Tanska. Tanskassahan työnantajan sosiaalikulustannukset ovat pienet. Muuten em. mailla ja niiden lisäksi Ranskalla, sekä työvoimakustannuksiltaan suunnilleen Suomen tasoisella Italiassa, olivat korkeat euromääräiset sosiaalikulustannukset tehtyä työtuntia kohden.

Italiassa rahoitustoiminnassa työnantaja maksaa sosiaalikulustannuksia yli kaksinkertaisen ja energia-alalla lähes kaksinkertaisen summan tehtyä työtuntia kohden Suomeen verrattuna. Italiassa lakisääteiset eläke- ja työttömyysvakuutusmaksujen osuudet ovat samaa suuruusluokkaa tai pienempiä kuin Suomessa, mutta ero syntyy muista, erittelemättömistä lakisääteisistä maksuista. Sama koski mm. Ranskaa ja Belgiaa. Sen sijaan esimerkiksi sairausajan palkkojen osuudet olivat Saksaa lukuun ottamatta muissa EU-maissa selvästi Suomea pienemmät. Toimialasta riippuen sairausajan palkkojen osuus oli Suomessa 1-1,6 prosenttia ja Saksassa 2-2,4 prosenttia. Itävallassa osuus oli noin Suomen tasoa ja muissa maissa kor-

keintaan prosentin luokkaa kokonaistyövoimakustannuksista.

Tulospalkkioiden osuus kasvamassa Suomessa

Työvoimakustannuksiin sisältyviä pienempiä eriä ei kaikilla mailla ollut tai niitä ei pystytty tutkimuksissa erittelemään. Seuraavassa on esitetty teollisuudesta saatavissa olevat tiedot työsuhteen päättymisestä johtuvien korvausten, tulospalkkioiden ja henkilöstörahojen osuuksista työvoimakustannuksista eräissä EU-maissa. Tutkimuksen käsitteiden yhtäläisyydestä huolimatta varsinkin näihin pienten erien eroihin on syytä suhtautua varauksella, koska eri maissa niiden sisältö voi silti vaihdella.

Työsuhteen päättymisestä johtuvan korvauksen sisältö voi vaihdella maittain. Kyseessä on irtisanomisen yhteydessä maksettava ns. kultainen kädenpuristus tai irtisanomisajan palkka, joka maksetaan, vaikka työntekijä lopettaa työt heti. EU-maista tämän kustannuserän osuus oli Suomessa pieni samoin kuin Luxemburgissa ja Ruotsissa. Itävallassa osuus oli yli kolme prosenttia, Espanjassa yli kaksi prosenttia ja Saksassakin yli prosentin kokonaistyövoimakustannuksista.

Tulospalkkioilla tarkoitetaan tässä lisäpalkkioita, joita ei makseta säännöllisesti, vaan ne ovat riippuvaisia yrityksen tuloksesta tai henkilökunnan yhteisestä tai yksilöllisestä suorituksesta. Niihin ei lueta optioita, kuten ei muihinkaan työvoimakustannuksiin.

Tulospalkkioiden osuus on Suomessa kasvamassa. Vuonna 1992 se oli teollisuudessa 0,5 prosenttia työvoimakustannus-

TAULUKKO 2.
SOSIAALIKUSTANNUKSET TEHTYÄ TYÖTUNTIA KOHDEN EU-MAISSA 1996 (EUROA)

	Teollisuus	Energia	Kauppa	Rahoitus
Belgia	7,7	15,3	5,9	11,1
Ruotsi	7,2	7,6	6,6	9,1
Ranska	6,4	12,0	5,4	9,1
Saksa	6,4	10,0	4,4	8,2
Italia	5,8	10,5	5,2	12,1
Itävalta	5,8	12,5	..	9,0
EU yht.	5,6	9,2	4,3	8,1
Alankomaat	5,3	6,5	3,8	6,4
Suomi	4,5	5,5	3,8	5,5
Espanja	3,8	6,6	2,7	6,0
Luxemburg	3,2	7,5	2,1	5,4
Kreikka	2,0	3,5	1,8	4,0
Irlanti	1,7	3,0	1,4	3,5
Tanska	1,4	2,4	1,3	3,5
Portugali	1,2	3,2	1,4	3,2

ta ja vuonna 1996 jo 1,1 prosenttia. Osuus on vuosikymmenen lopulla todennäköisesti edelleen kasvanut. Vuonna 1996 Suomella oli tulospalkkioiden osalta Kreikan kanssa pienin osuus muutamasta näitä tietoja antaneesta EU-maasta. Itävallassa tulospalkkioiden osuus oli jo vuonna 1996 lähes kaksi prosenttia ja Luxemburgissakin 1,4 prosenttia kokonaistyövoimakustannuksista.

Henkilöstörahoja oli Suomessa vuonna 1996 noin 40 yrityksellä. Niitä ollaan viime vuosina oltu jopa purkamassa ja uusien perustamista ei juuri tapahdu. Vuonna 1996 niiden osuus teollisuuden työvoimakustannuksista oli EU-maiden keskitasoa, 0,2 prosenttia. Ylivoimaisesti suurin osuus, lähes kaksi prosenttiyksikköä, oli Ranskalla ja Saksallakin kolminkertainen Suomeen verrattuna.

Vertailu osoittaa, että ainakin vielä 1990-luvun puolivälissä Suomen teollisuudessa henkilöstön kannustus- ja työsuhteen päättymiskorvauserien osuudet olivat EU:n tasolla suhteellisen vaatimattomia. Itävallassa ja Ranskassa osuudet olivat hieman muita maita suurempia ja Saksassakin keskimääräistä korkeampia.

Kirjoittaja työskentelee Tilastokeskuksen Hinnat ja palkat -yksikössä vastualueenaan mm. työvoimakustannustilastot.

TAULUKKO 3.

HENKILÖSTÖN KANNUSTUS- JA KORVAUSERIEN OSUUKSIA TYÖVOIMAKUSTANNUKSISTA TEOLLISUUDESSA ERÄISSÄ EU-MAISSA VUONNA 1996 (%)

	Työsuhteen päättymisestä johtuva korvaus	Henkilöstöraho	Tulospalkkiot
Itävalta	3,1	..	1,8
Espanja	2,3	0,0	..
Saksa	1,2	0,6	1,1
Ranska	0,9	1,8	..
Alankomaat	0,7	0,4	..
Kreikka	0,6	0,1	1,1
Portugali	0,6	0,0	1,2
Belgia	0,5	..	..
Ruotsi	0,2	0,0	..
Suomi	0,2	0,2	1,1
Luxemburg	0,1	0,2	1,4

Alueelliset tuloerot kasvavat kuntien sisällä

Laman jälkeen alkanut tuloerojen kasvu näkyy jo myös kuntien sisällä alueiden välisten erojen kasvuna. Tämä käy ilmi Oulun yliopiston maantieteen laitoksen tutkijoiden paikkatietoanalyysistä, joka ensi kerran kattaa kaikki Suomen kunnat. Vastoin yleistä luuloa alueiden väliset tuloerot ovat suurimpia maaseudulla. Isoista kaupungeista vain Helsinki yltää alueellisten tuloerojen listalla kymmenen kärkeen.

Jarmo Rusanen, Alfred Colpaert, Toivo Muilu & Arvo Naukkarinen

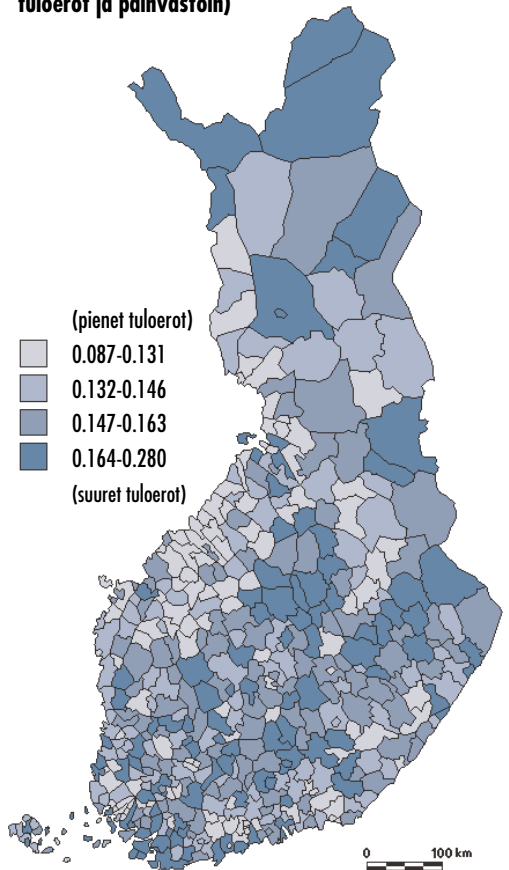
Tuloerot alkoivat Suomessa kasvaa vuodesta 1995 alkaen monien eri tutkimusten mukaan. Tiedot ovat perustuneet useisiin Tilastokeskuksen tuottamiin tilastoihin, joista uusimmat ovat vuodelta 1998. Havaintoyksikkönä näissä tutkimuksissa on ollut tulonsaaja tai kotitalous. Keskeinen johtopäätös useimmissa tutkimuksissa on ollut, että tuloerojen kasvu on johtunut ennen kaikkea varakkaimman tulodesiilin tulojen noususta muiden desiilien tulojen pyssyessä ennallaan tai jopa heikentyessä.

Kaikki Suomen kunnat kattavaa tutkimusta kuntien sisäisistä tuloeroista ei ole aiemmin tehty todennäköisesti siitä syystä, etteivät havaintomäärät tulonjakotilastoihin perustuvissa tutkimuksissa ole olleet tähän riittäviä. Läänejä, maakuntia, kuntatyyppejä ja eräitä muita alueagregaatteja koskevia gini-kertoimia on kyllä laskettu.

Tässä artikkelissa kuntien sisäisiä tuloeroja tarkastellaan käyttämällä muuttujana asuntokuntien valtionveronalaisia tuloja. Havaintoyksikkönä on yhden neliöki-

lometrin ruutu. Näiden määrä vaihteli siten, että kunakin tarkasteluvuonna vain kahdessa kunnassa oli alle kymmenen havaintoa pienimmän määrän ollessa seitsemän. Tämän vuoksi kaikki kunnat otettiin tarkasteluun mukaan.

KARTTA 1. TULOJEN GINI-KERROIN KUNNITTAIN VUONNA 1997 (mitä pienempi kerroin, sitä pienemmät tuloerot ja päinvastoin)

TAULUKKO 1. GINI-KERTOIMEN KUNNITTAISET TILASTOLLISET JAKAUMATIEDOT 1989, 1993 JA 1997

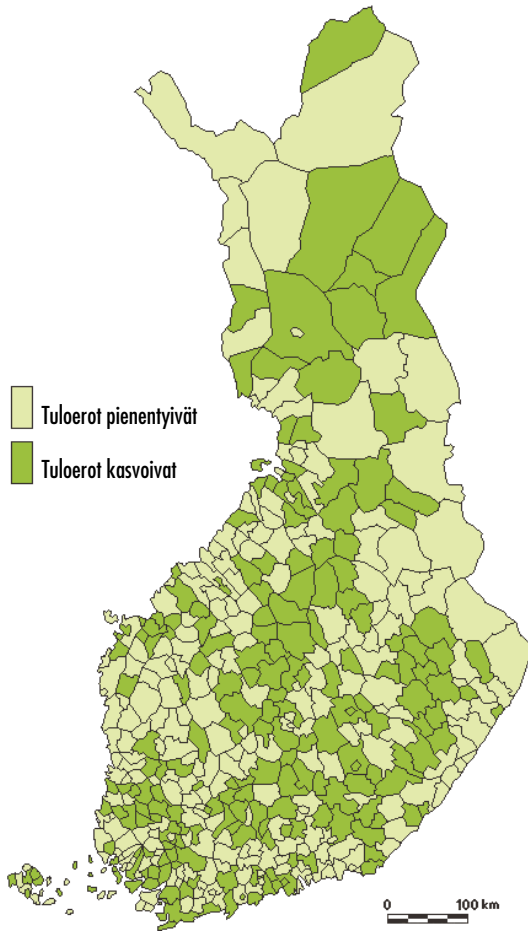
	Minimiarvo	10 %	1. kvartiili	Mediaani	3. kvartiili	90 %	Maksimiarvo
1989	0.04235	0.11102	0.12479	0.13823	0.15202	0.16477	0.24307
1993	0.04445	0.10943	0.12128	0.13601	0.15141	0.16343	0.23245
1997	0.08701	0.11933	0.13146	0.14693	0.16355	0.18054	0.27986

(aineisto: Tilastokeskus)

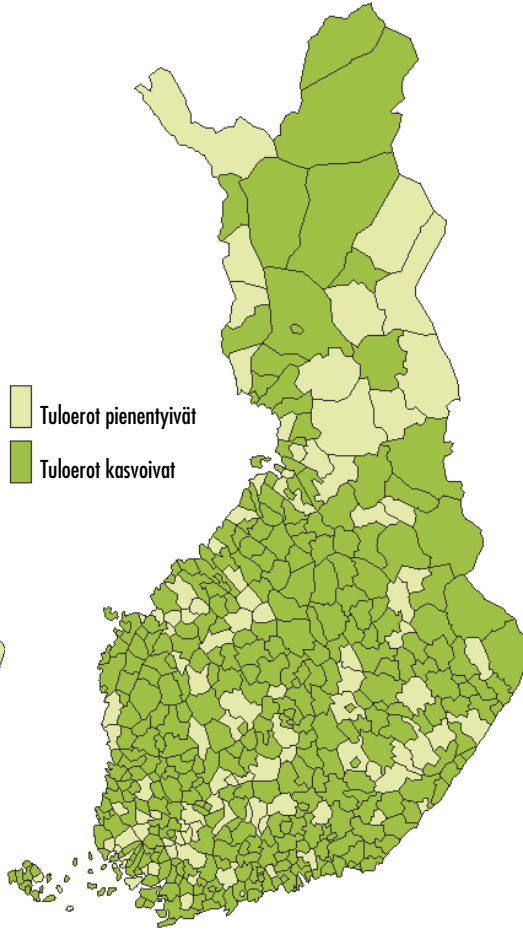
Gini-kerroin lasketaan kunnassa olevien havaintomäärien eli asuttujen neliökilometrin ruutujen perusteella. Paikkatietoaineistoon sovellettuna Gini-kertoimen arvon ollessa nolla, tuloeroja ei ole lainkaan ruutujen välillä. Gini-kertoimen saavuttaessa arvon yksi, tulot olisivat täysin keskittyneet yhteen ruutuun. Molemmat ääritilanteet ovat tietenkin teoreettisia.

TULOJEN GINI-KERTOIMEN MUUTOS KUNNITTAIN

KARTTA 2. VUOSINA 1989-1993

KARTTA 3. VUOSINA 1993-1997

Gini-kertoimista laskettujen tilastollisten tunnuslukujen perusteella tuloerot kuntien sisällä kasvoivat ajanjaksolla 1989-97 (taulukko 1). Vuonna 1997 kaikki tunnusluvut olivat korkeimmillaan, mikä käytännössä merkitsee tuloerojen kasvaneen kaikkialla. Matalimmillaan tunnusluvut olivat vuonna 1993. Useissa tutkimuksissa todettu laman tuloeroja pienentävä vaikutus näkyy siten myös paikkatietoon perustuvissa vuoden 1993 luvuissa, jotka minimiarvoa lukuun ottamatta ovat pienemmät kuin vuonna 1989.

Pienten tuloerojen Etelä-Pohjanmaa

Gini-kertoimen kunnittaisista vaihteluista laadittiin kartta kultakin vuodelta. Luokittelu perustuu taulukon 1 kvartiileihin. Koska alueellinen kuva muodostui suhteellisen pysyväksi, esitetään tässä yhteydessä vain vuoden 1997 tiedot (kartta 1).

Suurten tuloerojen kuntia on lähes maan kaikissa osissa. Erityisesti Keski- ja Itä-Suomen kuntien suuria tuloeroja selit-

tää se, että niissä on paljon pienituloisten asuttamia ruutuja.

Laajimmat yhtenäiset pienten tuloerojen kunnat löytyvät suomenkieliseltä Etelä-Pohjanmaalta.

Tuloerojen alueellisen muutoksen dynamiikka on varsin kahtiajakoinen. Vuosina 1989-93 useimmissa kunnissa (55 %) tuloerot pienenevät (kartta 2).

Laman jälkeen tilanne kunnissa muuttui dramaattisesti (kartta 3). Noin kolmessa kunnassa neljästä (77 %) tuloerot kasvoivat. Pitkälläkin aikavälillä, 1989-97, tuloerot kasvoivat lähes kahdessa kunnassa kolmesta (65 %).

Maaseudulla suurimmat tuloerot

Paikkatiedon avulla tuloerojen vaihtelua pystytään selvittämään myös hallinnollisista rajoista riippumatta. Seuraavassa käytetään väestötiheyden mukaan ryhmiteltyjä desiilejä, joista kuhunkin sisältyy kymmenesosa väestöstä. Desiili 1 edustaa väestötiheydeltään harvimpaan asuttua maa-

seutua, desiili 10 suurimpien kaupunkien tiheimmin asuttuja alueita.

Desiilitarkastelun tulokset ovat kaikkina vuosina samantyyppiset (taulukko 2). Tuloerot olivat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta pienimmät laman pahimpana ajankohtana vuonna 1993. Korkeimmillaan tuloerot olivat vuonna 1997. Laman tuloeroja pienentävä vaikutus on todettu myös muissa tutkimuksissa sekä aiemmissa paikkatietoaineistoihin perustuvissa tuloerotutkimuksissa.

Asutuksen ääripäissä, harvaan asutulla maaseudulla (desiili 1) tuloerot olivat suurimmat ja desiilissä 10 pienimmät. Muissa osissa asutusrakennetta ginikerroin asettui ääripäiden väliin, eikä selkeää kertoimen kasvua tai pienenemistä ollut havaittavissa tiheimmän tai harvemman asutuksen suuntaan. Desiileittäin tarkasteltunakin tulee esille lamavuoden 1993 tuloeroja tasoittava vaikutus.

Tuloerojen kasvu näyttää olleen nopeinta tiheimmin asutuilla alueilla (desiilit 5-10) ja hitainta maaseuduksi luokiteltavilla alueilla (desiilit 1 ja 2). Koko maan osalta ginikerroin pieneni aikavälillä 1989-93 noin 5 prosenttia ja kasvoi lähes 10 prosenttia 1993-97.

On kuitenkin syytä mainita, että ensimmäisen desiilin korkeisiin gini-kertoimen arvoihin voi vaikuttaa se, ettei alueiden tietosuojaan vuoksi alle 5 hengen ruutujen tulotietoja saatu. Aineisto kattaa kuitenkin 27 prosenttia desiilin 1 väestöstä, joten tulos on varmasti suuntaa antava (aineistosta tarkemmin Hyvinvointikatsaus Spesiaali 2000, sivu 64).

Tuloerojen pysyvyys kuntatasolla

Gini-kertoimen pysyvyyttä tarkasteltiin siten, että kunnat jaettiin havaintomäärältään neljään yhtä suureen luokkaan eli kvartiiliin ajanjaksoilla 1989-93, 1993-97 ja 1989-97 (taulukko 3). Päätulos on, että

kunta pysyy useimmiten siinä kvartiilissa, jossa se sijaitsi tarkastelujakson alussa, ai-noana poikkeuksena on vuoden 1989 kol-mas kvartiili.

Erikseen erottuvat ääripäät, kvartiili 1, jossa tuloerot ovat pienimmät, ja

kvartiili 4, jossa tuloerot ovat suurim-mat. Näissä pysyvyys on suurempi kuin keskimääräisten tuloerojen kunnissa. Tämä johtuu siitä, että vaihteluväli toi-sen ja kolmannen kvartiilin välillä on pieni.

Kaikin puolin vauras Kauniainen

Yleinen käsitys on, että tuloerot ovat suu-ria isoissa kaupungeissa. Näin ei Suomen osalta voida sanoa (taulukot 4 ja 5). Tuloerot ovat yleensä suurimmillaan väestömäärältään pienehköissä kunnissa kärkikymmenikköön kuuluvien vaihdel-lessa vuosittain. Ainoastaan Helsinki ja Savossa sijaitseva Tuusniemi kuuluivat jokaisena tarkasteluvuonna kärkikym-menikköön.

Alhaisten tuloerojen kunnat ovat väestömäärältään pienehköjä kuntia (tau-lukko 5), eikä yksikään kunta pysyvästi kuulunut tähän ryhmään. Gini-kertoim-en arvolla mitattuna tuloerojen vaihtelu suurimpien ja pienimpien kuntien välillä oli vuonna 1997 melko suuri, noin 2–3-kertainen.

On syytä kuitenkin muistuttaa, että tarkastelun kohteena ovat ruudut, eivät yksilöt, eivätkä pienet alueelliset tuloerot suinkaan aina merkitse alhaista tulotasoa. Ääriesimerkkinä on Kauniainen, jossa oli kaikkina tarkasteluvuosina 39-45 pro-senttia enemmän tuloja perhettä kohden verrattuna toiseksi varakkaimpaan kun-taan. Vuonna 1989 Kauniaisissa oli jopa kaikista kunnista pienimmät tuloerot. Laman aikana tuloerot kasvoivat siellä, päinvastoin kuin muissa kunnissa. Tuol-loin Kauniaisien tuloerot olivat kunnista 112:enneksi suurimmat. Vuoteen 1997 mennessä tuloerot olivat jälleen huomata-vasti pienentyneet niiden ollessa 54:enneksi pienimmät.

Väestömäärältään suurimpien kuntien sijoitukset kunnittaisessa tuloerotarkaste-lussa on esitetty taulukossa 5. Ainoastaan Helsinki kuuluu jatkuvasti suurimpia tu-loeroja edustavien ryhmään. Mielenkiin-toista on todeta, että kuntien kehityssuun-nat vaihtelevat. Lahdessa ja Turussa on nähtävissä selkeä tuloerojen kasvutrendi sekä gini-kertoimella mitattuna että kun-nittaisena sijoituksena. Vuonna 1997 Lah-ti ja Turku olivat nousseet suurimpien tu-loerojen kuntalistalla sijoille 39 ja 42.

Tampereella ja Vantaalla tuloerot ovat sitä vastoin pienentyneet koko ajan. Van-taan tuloerot olivat suurista kaupungeista pienimmät vuonna 1997. Espoon, Oulun,

TAULUKKO 2. GINI-KERTOIMET VÄESTÖDESILEITTÄIN 1989, 1993 ja 1997 sekä kertointen suhteellinen (%) muutos vuosina 1989-93 ja 1993-97

Desiili	As./km ²	Gini-kerroin			Muutos-%	
		1989	1993	1997	1989-1993	1993-1997
1	1-19	0.18192	0.17522	0.19264	-3.68	+9.94
2	20-67	0.15005	0.14319	0.15481	-4.57	+8.12
3	68-263	0.12691	0.12499	0.14116	-1.51	+12.94
4	264-533	0.13403	0.13340	0.14702	-0.47	+10.21
5	534-872	0.13424	0.13048	0.15163	-2.74	+16.21
6	873-1257	0.13704	0.13824	0.15208	+0.88	+10.01
7	1258-1778	0.13295	0.13175	0.15120	-0.90	+14.76
8	1779-2588	0.13379	0.14650	0.16140	+8.60	+10.17
9	2589-4152	0.12626	0.12063	0.14986	-4.46	+24.23
10	4153-19192	0.10322	0.10284	0.11775	-0.37	+14.50
Koko maa		0.16486	0.15668	0.17172	-4.96	+9.60

(aineisto: Tilastokeskus)

TAULUKKO 3. KUNTIEN PYSYVYYS KVARTIILEITTÄIN GINI-KERTOIMEN MUKAAN VUOSINA 1989-93, 1993-97 ja 1989-97, prosenttia (%) kunnista

1993						
1989	1. kvartiili	2. kvartiili	3. kvartiili	4. kvartiili	Yht. (%)	N
1. kvartiili	48,70	26,60	13,30	11,50	100,00	113,00
2. kvartiili	23,00	31,00	26,60	19,50	100,00	113,00
3. kvartiili	16,80	27,40	24,40	28,30	100,00	113,00
4. kvartiili	12,40	14,20	32,70	40,70	100,00	113,00
1997						
1993	1. kvartiili	2. kvartiili	3. kvartiili	4. kvartiili	Yht. (%)	N
1. kvartiili	64,00	28,10	3,50	4,40	100,00	114,00
2. kvartiili	25,90	38,40	25,00	10,70	100,00	112,00
3. kvartiili	5,30	24,80	42,50	27,40	100,00	113,00
4. kvartiili	4,40	8,90	29,20	57,50	100,00	113,00
1997						
1989	1. kvartiili	2. kvartiili	3. kvartiili	4. kvartiili	Yht. (%)	N
1. kvartiili	46,90	28,30	11,50	13,30	100,00	113,00
2. kvartiili	26,60	27,40	25,60	20,40	100,00	113,00
3. kvartiili	13,30	26,60	34,50	25,60	100,00	113,00
4. kvartiili	13,30	17,70	28,30	40,70	100,00	133,00

(aineisto: Tilastokeskus)

TAULUKKO 4. KYMMENEN SUURIMMAN JA PIENIMMÄN TULOERON KUNTAA 1989, 1993 ja 1997

Suurimmat tuloerot

1989	gini-arvo	1993	gini-arvo	1997	gini-arvo
Hamina	0.24306	Kisko	0.23245	Kisko	0.27986
Kerava	0.22983	Tuusniemi	0.22027	Maarianhamina	0.27603
Helsinki	0.20630	Helsinki	0.21594	Muurla	0.25561
Enontekiö	0.20216	Suomusjärvi	0.20323	Särkisalo	0.25101
Fäglö	0.19993	Särkisalo	0.19786	Rauma	0.24814
Tuusniemi	0.19379	Juuka	0.19663	Sauvo	0.24584
Jyväskylä	0.19230	Paimio	0.19614	Värdö	0.24236
Kaarina	0.19156	Kuhmoinen	0.19317	Tuusniemi	0.23566
Joutsa	0.18821	Houtskär	0.18873	Helsinki	0.23483
Espoo	0.18736	Sahalahti	0.18537	Juuka	0.22900

Pienimmät tuloerot

Kauniainen	0.04236	Velkua	0.04448	Pattijoki	0.08701
Sottunga	0.07447	Kodisjoki	0.05020	Kaskinen	0.08725
Iniö	0.08634	Piippola	0.07249	Perho	0.09109
Toijala	0.08743	Pattijoki	0.07527	Pyhäjoki	0.09114
Kodisjoki	0.08838	Kaskinen	0.07759	Järvenpää	0.09791
Anttola	0.08994	Värdö	0.08465	Sottunga	0.09814
Kivijärvi	0.09189	Kuusankoski	0.08623	Jokioinen	0.09907
Pelkosenniemi	0.09354	Lohtaja	0.08658	Haukipudas	0.10034
Kälviä	0.09356	Ruukki	0.08769	Kiiminki	0.10095
Kaustinen	0.09407	Järvenpää	0.08992	Ruukki	0.10103

(aineisto Tilastokeskus)

TAULUKKO 5. VÄESTÖMÄÄRÄLTÄÄN 10 SUURIMMAN KAUPUNGIN SIIJOITUS KUNNITTAISESSA TULOEROASTEIKOSSA

	1989		1993		1997	
	Sijoitus	Ginikerroin	Sijoitus	Ginikerroin	Sijoitus	Ginikerroin
Helsinki	3	0.20630	3	0.21594	9	0.23483
Espoo	10	0.18736	41	0.16455	32	0.18589
Tampere	15	0.18020	108	0.15221	148	0.15619
Vantaa	141	0.14820	316	0.12496	373	0.12562
Turku	304	0.12979	114	0.15126	42	0.18226
Oulu	138	0.14875	73	0.15896	101	0.16564
Lahti	251	0.13639	177	0.14295	39	0.18261
Kuopio	203	0.14098	214	0.13763	202	0.14921
Jyväskylä	7	0.19230	201	0.13920	127	0.15977
Pori	269	0.13422	345	0.13763	247	0.14424

(aineisto: Tilastokeskus)

Jyväskylän, Porin ja Kuopion muutoksen suunta on vaihdellut.

Eriytyvät alueet

Yhteiskunta- ja taloustieteilijät ovat tutkimuksissaan todenneet, että eri väestö- ja tulonsaajaryhmien väliset tuloerot ovat viime vuosina voimakkaasti kasvaneet. Paikkatietoon perustuvan analyysin perusteella voidaan osoittaa, että myös kuntien väliset ja sisäiset tuloerot ovat lisääntyneet koko 1990-luvun ajan.

Eri tulonsaajaryhmien välisiä tuloeroja saatetaankin puolustella hyvin-kin voimakkaasti ja pitää niitä välttämättöminä talouselämän näkökulmasta. Alueiden välisiin kehittyneisyseroihin on sitä vastoin suhtauduttu varauksellisemmin, koska ne on helppo osoittaa syyllisiksi esimerkiksi maan sisäisiin tasapainohäiriöihin. Näkyväthän ne mm. voimakkaina muuttoliikkeinä sekä väestön ja toimintojen keskittymisinä. Näin ollen alueellisia tuloeroja ja niiden muutosta koskevan tiedon uskoisi kiinnostavan erityisesti kuntien ja muiden alueellisesta kehittämisestä vastuussa olevien organisaatioiden päättäjiä ja suunnittelijoita. Siihen paikkatieto tarjoaa uusia mahdollisuuksia.

Työryhmän muita paikkatietoon perustuvia tuloerotutkimuksia:

Rusanen, Jarmo, Alfred Colpaert, Toivo Muilu & Arvo Naukkarinen (1999). Tuloerot kasvavat kaupungeissa. Tietoaika 11/1999, 11-13.

Rusanen, Jarmo, Alfred Colpaert, Toivo Muilu & Arvo Naukkarinen (2000). Orastavaa kaupunkiköyhyyttä. Pysyviä ja kasvavia tuloeroja. Tietoaika 2/2000. 11-13

Rusanen, Jarmo, Toivo Muilu, Alfred Colpaert & Arvo Naukkarinen (2000). Tulojen alueelliset ja paikalliset vaihtelut Suomessa vuonna 1995. Hyvinvointikatsaus. Spesiaali 2000, 62-75.

Tutkimusta on rahoittanut Kunnallisanalan kehittämissektori.

Kirjoittajat toimivat Oulun yliopiston maantieteen laitoksella.

Kuntien talous entistä herkempää suhdanteille

Muuttuva palvelurakenne, entistä suhdanneherkempi tulopohja ja uhkaava työvoimapula ovat haasteita tuleville kunnanvaltuustoille. Kunnat lähtevät uudelle valtuustokaudelle erilaisista asemista. Talouskasvu on lisännyt erityisesti pääkaupunkiseudun ja muutamien suurten maakuntakeskusten verotuloja, mutta pienillä muuttotappiokunnilla on vaikeuksia suoriutua palvelutehtävistään.

Pekka Lith

Kuntien verotulot ovat jatkaneet nopeaa kasvuun parin viime aikana. Vuonna 1999 verotulot olivat 72 miljardia markkaa. Kuluvana vuonna verotulojen arvioidaan kohoavan Suomen Kuntaliiton mukaan jo 78 miljardiin markkaan. Myös vuosikatteen, joilla mitataan mm. kunnan kykyä selviytyä investointien rahoituksesta ja lainojen lyhennyksistä ovat parantuneet.

Vaikka kunnat ovat verotuloilla mitaten vaurastuneet, tuloveroprosenttia nosti peräti 83 kuntaa ja laski vain 15 kuntaa vuodeksi 2000. Kunnat suhtautuvat varovasti veroprosentin laskuun, koska lähitulevaisuudessa on useita epävarmuustekijöitä. 90-luvun valtionosuusleikkausten myötä kuntien tulopohja on tullut entistä herkemmäksi suhdannevaihteluille.

Myös yritysten tuloskehityksen verraten pienetkin muutokset voivat ajaa kuntia vaikeuksiin, koska yhteisöveron tuotto muodostaa tätä nykyä jo 16 miljardia markkaa, eli noin viidenneksen kuntien verotuloista. Etlan mukaan kuntien omaehtoinen varautuminen arvioidaan heikompaan talouskehitykseen edellyttäisi huomattavasti nykyistä suurempia suhdannerahastoja.

Valtionosuuksien vähenemisen ja voimakkaan muuttoliikkeen vuoksi kuntien talousasemaerot ovat kasvaneet. Pienissä muuttotappioita kärsivissä maatalousvaltaisissa ja haja-asutusalueen kun-

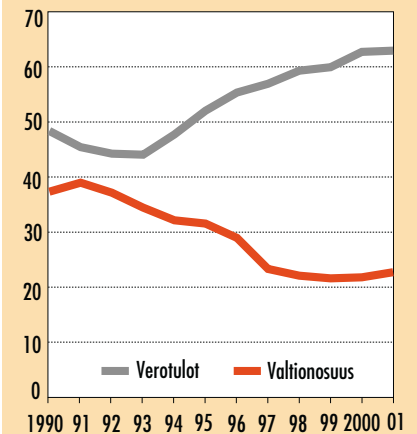
nissa sekä taantuvissa teollisuuskaupungeissa rahoitusasema on heikentynyt veroprosentin korotuksista huolimatta. Sen sijaan muuttovoittoalueilla tilanne on huomattavasti parempi.

Asiantuntijoiden mukaan muuttoliike pääkaupunkiseudulle ja sen kehyskuntiin sekä muutamiin maakuntien kasvukeskuksiin jatkuu lähivuosina nopeana. Edes valtion uusimmat alueja kuntatalouden vahvistamiseen tähtäävät toimenpiteet eivät riitä pysäyttämään kehitystä. Toteutuneen kehityksen vuoksi monien kuntien mahdollisuudet selviytyä uusista palveluvelvoitteista ovat heikentyneet.

Ikääntyvä väestö muuttaa palvelujen kysyntää

Näyttää siltä, että nykyisillä palvelurakenteilla ja tiukentuneilla budjettikehyksillä monien kuntien on vaikea vastata mm. väestönsä ikääntymisestä johtuvaan palvelujen kysynnän kasvuun lähitulevaisuudessa. Kunnallista-

KUNTIEN VEROTULOJEN JA VALTIONOSUUKSIEN KEHITYS KIINTEIN HINNOIN VUOSINA 1990-2001, mrd.mk

Taulukko 1 KUNTIEN TULOVEROPROSENTIT VUOSINA 1990-2000

Vuosi	Keskim. tuloveroprosentti	Muutos %-yksikköä	Veroprosenttia nostaneet	Veroprosenttia laskeneet
1990	16,47	0,09	87	0
1991	16,62	0,15	101	1
1992	16,88	0,26	105	0
1993	17,20	0,32	114	0
1994	17,53	0,33	125	2
1995	17,53	0	9	8
1996	17,51	-0,02	5	34
1997	17,42	-0,09	10	44
1998	17,53	0,11	77	19
1999	17,62	0,09	87	10
2000	17,67	0,05	83	15

Lähde: Suomen Kuntaliitto.

Taulukko 2 KUNTIEN TALOUDEN TUNNUSLUKUJA VUONNA 1999 KUNTAKOON MUKAAN

Asukasmäärä	Vuosikate, mk/asukas	Investointien tulo-rahoitus-%	Suhteellinen velkaantuneisuus, %
- 2 000	215	15	28
2 001 - 6 000	491	32	29
6 001 - 10 000	724	46	35
10 001 - 20 000	1068	64	33
20 001 - 40 000	1320	76	36
40 001 - 100 000	1291	59	34
100 000 -	2894	90	29
Yhteensä	1513	70	32

Vuosikate ilmaisee kunnan kykyä selviytyä investointien rahoituksesta ja lainojen lyhennyksistä (Lähde: Tilastokeskus, ennakkotieto).

Kunta-alaa uhkaa myös työvoimapula, sillä työvoiman tarjonta kasvaa lähivuosikymmeninä hitaammin kuin hyvinvointipalvelujen, kuten terveys- ja sosiaalihuollon palvelujen kysyntä ja kunnat joutuvat kilpailemaan niukoista työvoimaresursseista yksityisten yritysten kanssa. Terveystieteiden tutkimuksessa uhkakuvana on ammattitaitoisen työvoiman siirtyminen ulkomaille, kuten Ruotsiin ja Norjaan.

Yksityisiä palveluntuottajia ja alueellista yhteistyötä

Jatkossa kunta-ala tarvitsee yksityisiä palveluntuottajia, jotta lisääntyvästä kysynnästä aiheutuva hyvinvointipalvelujen tarve saadaan katettua ja julkista palvelutuotantoa tehostettua. Myös seudullisen ja alueellisen yhteistyön kehittäminen kunta-alalla on yksi lähivuosien suurista haasteista. Seudullisella yhteistyöllä voidaan vähentää naapurikuntien epäturvallista kilpailua asukkaista ja yrityksistä. Toisaalta kuntayhteistyöllä ei voida ratkaista kaikkia kuntatalouden ongelmia, joten kuntaliitoksia ei kannata kokonaan sivuuttaa.

Suomen Kuntaliiton mukaan tällä hetkellä on käynnissä kymmenkunta vakavampaa kuntaliitoshanketta. Vaikka kunnan koko ei ole ainoa peruste arvioida asioita, näyttää siltä, että yksipuolisen elinkeinorakenteen ja pienen asukasmäärän kunnat ovat tulevaisuudessa suuremmissa vaikeuksissa. Näissä tapauksissa kuntaliitoksesta olisi uskallettava ainakin puhua.

Lähteet:

Mm. Etla: *Suhdanne 1/2000 ja 2/2000*, Helsinki.

Tilastokeskus: *Kuntien talous- ja toimintatilastot*.

Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos: *Katsaus 2/2000*, Helsinki.

Suomen Kuntaliitto: *Ennusteet kuntatalouden kehityksestä vuosille 2000 ja 2001*.

Suomen Kuntaliitto: *Tiedotteet vuonna 2000*.

Valtionvarainministeriö: *Taloudellinen katsaus, helmikuu, Helsinki 2000*.

Lapset muuttoliikkeen pyörteissä

Leena Kartovaara

*Muuttoliikepuheesta puuttuu niiden näkökulma, joiden maailma usein mullistuu eniten muuton takia. Tilastokeskuksen tuore julkaisu *Suomalainen lapsi antaa kuvan siitä, miten asunnonvaihtoralli koskettaa lapsia*.*

Kunnan sisällä muuttamista eivät tilastojen tekijät laske mukaan varsinaiseen muuttoliikkeeseen ollenkaan, vaan se lasketaan asunnonvaihdoksi. Asunnonvaihtajia on kuitenkin kaksinkertainen määrä kunnan rajan ylittäviin muuttajiin verrattuna. Eikä lapsen kannalta välttämättä ole olennaista kunnan rajan ylitys, vaan muuttokuorman kulkea matka, uuden elämän etäisyys vanhasta. Tosin kunnan rajan ylitys saattaa merkitä hoitopaikan tai koulun vaihdosta useammin kuin kunnan sisällä muuttaminen.

Lähes kaikki lapset vaihtavat asuntoa kunnan sisällä

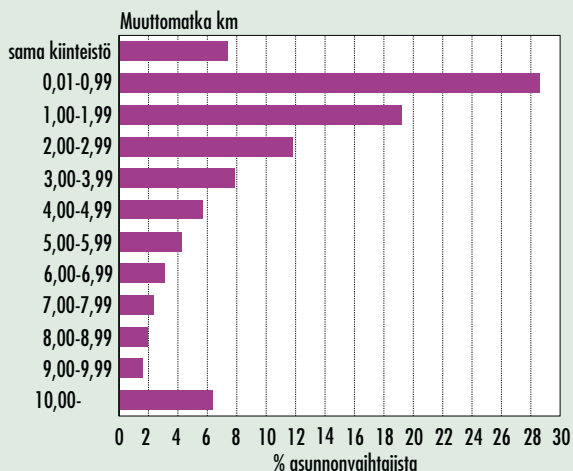
Vuoden 1998 aikana asuntoa vaihtoi samassa kunnassa joka kymmenes lapsi (118 000 lasta). Mitä pienempi lapsi, sen todennäköisempää, että muutto osuu kohdalle. Ennen ensimmäistä syntymäpäiväänsä muuttaa joka viides lapsi, eikä tahti paljon hiljene vielä 1-vuotiaillakaan.

Tämän asunnonvaihtorallin syynä on luonnollisesti perheiden kasvavat tilatarpeet. Nuorempien asunton ei oikein enää mahdu vauva ja perheen

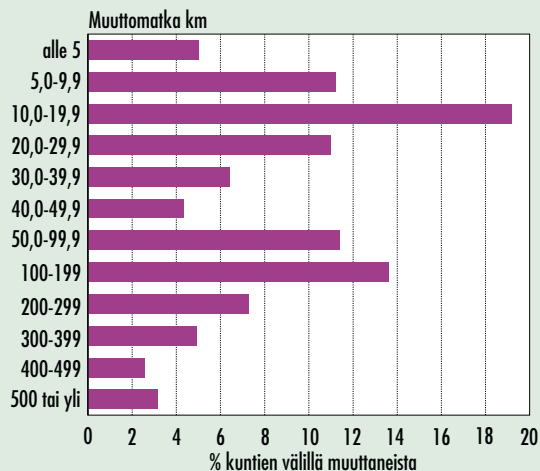
KUNNAN SISÄLLÄ JA KUNTIEN VÄLILLÄ MUUTTANEIDEN LASTEN OSUUS IKÄLUOKASTA 1998

Ikä	Lapsia kaikkiaan 1998 (keskiväkiluku)	Asunnonvaihtajat Kunnan sisällä vuoden 1998 aikana muuttaneet 100 lasta kohden	Muuttajat Kuntien välillä vuoden 1998 aikana muuttaneet 100 lasta kohden	Kuntaa elämänsä aikana vaihtaneet 100 lasta kohden
0-17	1155306	10,2	4,2	
0	57902	19,0	8,9	4,7
1	59922	16,6	8,4	12,6
2	61908	14,5	7,0	17,4
3	64094	13,7	6,3	21,4
4	65010	12,3	5,5	23,9
5	65914	11,5	5,1	26,1
6	66302	11,1	4,4	26,6
7	66022	9,8	3,5	27,6
8	65281	8,9	3,2	29,1
9	64314	8,8	2,8	30,1
10	62658	8,0	2,7	32,7
11	61451	7,5	2,4	33,5
12	62968	7,3	2,3	..
13	65220	7,1	2,2	..
14	67286	6,8	1,9	..
15	67855	6,5	2,2	..
16	66341	7,0	3,2	..
17	64863	9,5	4,7	..
Muuttoalitiuksien summa		185,8	76,8	

KUNNAN SISÄLLÄ ASUNTOA VAIHTANEIDEN LASTEN MUUTTOMATKAJAKAUMA 1998

KUNNASTA TOISEEN MUUTTANEIDEN LASTEN MUUTTOMATKAJAKAUMA 1998

vielä kasvaessa lisääntyy tilantarve edelleen. Lasten kannalta olisi kuitenkin varmaan ihanne, jos maassa vallitsisi sellainen tilanne, että nuoret parit voisivat perhettä perustaessaan päästä heti asumaan niin väljästi, ettei asunnonvaihtoja tarvittaisi.

Keskiverto suomalaislapsi ehtii vaihtaa asuntoa kunnan sisällä kerran ennen kouluun menoa ja toisen kerran ennen lakkiaisia. Harvimminkin muuttokuormia purkamassa nähdään 12–16-vuotiaita lapsia, joista vain seitsemän prosenttia muuttaa kotikunnassaan vuoden aikana.

Seitsemän prosenttia muuttajista pääsee sikäli vähällä, että muutto suuntautuu saman kiinteistön toiseen asuntoon. Yli viiden kilometrin päähän vanhasta kodista muuttaa joka viides muuttava lapsi.

Keskimääräinen muuttomatka kunnan sisäisillä asunnonvaihtajilla on 3 kilometriä. Pienimmille lapsille tämä etäisyys on jo niin suuri, ettei entisten pihakavereiden luona noin vain pyörähdetä. Eroa eri ikäisten lasten muuttomatkan keskimääräisessä pituudessa ei juurikaan ole. Lähimmäksi vanhaa kotia, keskimäärin 2,5 kilometrin päähän muuttavat 9–10-vuotiaat lapset.

Ilmeisesti lapsiperheiden kunnan sisäisessä muutossa vallitsee jonkinlainen kotikulmauskollisuus. Kolmen kilometrin keskimääräinen muuttomatka tuntuu varsin lyhyeltä, kun matka suhteutetaan suomalaisten keskimääräiseen kotikunnan kokoon, joka on 574 neliökilometriä (eli neliönä 24 km x 24 km).

Pienimmät muuttavat eniten myös kuntien välillä

Joka viides kotikunnan vaihtaja on alle 18-vuotias. Kaiken kaikkiaan 49 000 lasta muutti vuonna 1998 kunnasta toiseen.

Alle kouluikäisiä on eniten kotikuntaa vaihtavien lasten joukossa kuten asunnonvaihtajinakin. Alle vuoden vanhoista vauvoista 9 prosenttia vaihtoi kotikuntaa. Kouluikäisen tultaessa näyttää lasten muuttoliike hidastuvan selvästi. Alimmillaan on 12–15-vuotiaiden muuttovilkkaus, vain kaksi prosenttia muutti kunnasta toiseen vuoden 1998 aikana.

Väestöilmiöistä tehdään usein ennusteita summaamalla yhteen ikäluokittaisia yleisyyksiä. Niinpä keskimääräiseksi lapsen muuttoennusteeksi voitaisiin summata muuttoalttiudet vastasyntyneistä aina 17-vuotiaisiin asti. Näin syntyisi ennuste, että kolme lasta neljästä muuttaa lapsuusaikanaan kotikuntaa, jos muuttovilkkaus pysyisi nykyisellä tasollaan. Muuttoliikkeen hiljaisimman vuoden 1992 lukujenkin mukaan kaksi lasta neljästä vaihtaisi kotikuntaa lapsuutensa aikana.

Tässä kuitenkin keskiarvot eivät kerro asian oikeaa laitaa. Osa lapsista on jatkuvasti liikekannalla ja osa pysyy kiinteästi kotikonnuillaan. Tilastokeskuksessa on koottu jo 12 vuotena aineistoa, johon kerätään kunkin henkilön muuttohistoriaa, hänen kaikki kuntienväliset muuttonsa. Nyt on käytettävissä alle 12-vuotiaiden lasten koko muuttoelämänsä. Vain kolmasosa 11-vuotiaista lapsista on muuttanut elämänsä aikana

kotikunnasta toiseen. Kunnanvaihtoja on muuttanutta 11-vuotiaista lasta kohden kertynyt 1,6 kappaletta.

Muuttoliike, mitä se on?

Kuntienvälisille muuttoillekin voidaan laskea muuttomatkojen keskiarvoja. Keskimäärin lapsen muuttokuorma matkaa Suomessa linnuntietä laskien 104 kilometriä. Eri ikäisten lasten muuttomatkoissa ei ole käytännöllisesti katsoen mitään eroa.

Huomattava osa kuntaa vaihtavista lapsista päätyy lähelle entisiä kotiseutujaan. Alle viiden kilometrin päähän vanhasta kodistaan muuttaa viisi prosenttia kotikuntaa vaihtavista lapsista. 35 prosenttia muuttavista lapsista muuttaa alle 20 kilometrin päähän vanhasta kodista, vaikka kuntaraja ylittyikin. Voitaneen kysyä, onko tämä varsinaista muuttoliikettä vai vain asunnonvaihtoa.

Yli 50 kilometrin päähän vanhasta kodistaan muuttaa 43 prosenttia muuttavista lapsista.

Tilastot tehdään julkisen hallinnon tarpeita varten. Kunnille ja maakunnille on erittäin tärkeää tietää mitä alueen muuttoliikkeessä tapahtuu. Tarvittaisiinko muuttoliikkeen kuvaamiseen kuitenkin vielä lisäksi ihmisläheisempää tarkastelutapaa?

Tämä artikkeli perustuu Tilastokeskuksen uutuuksijulkaisuun: Leena Kartovaara – Hannele Sauli: Suomalainen lapsi. STV Väestö 2000:7. Julkaisusta enemmän seuraavassa numerossa.

Lama ohi myös taidemarkkinoilla

Jukka Ekholm

Taidekauppa käy jälleen vilkkaana: liikevaihto on kasvussa sekä Suomessa että maailmalla. Mutta pystyykö Eurooppa säilyttämään johtoasemansa maailman taidemarkkinoilla?

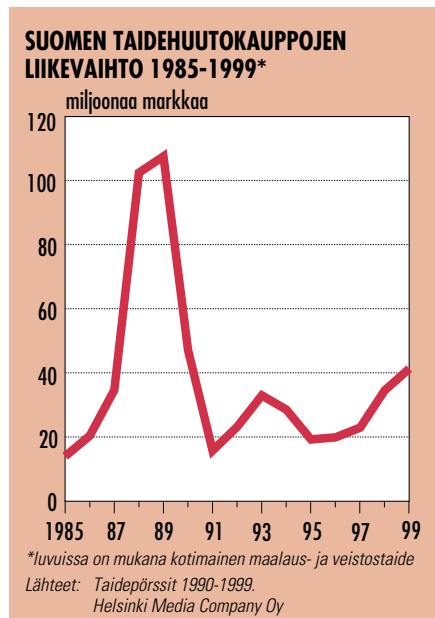
Suomen taidehuutokauppojen liikevaihto nousi vuonna 1999 yli 41 miljoonan markan, missä on kasvua edellisestä vuodesta noin 20 prosenttia. Luvussa ovat mukana taidehuutokaupoissa (Bukowski ja Hagelstam) myydyt kotimaiset maalaukset ja veistokset. Nousu jatkui edelleen vuoden 2000 alkupuoliskolla ja lamavuosien pohjalukemista liikevaihto onkin jo lähes kolminkertaistunut.

Liikevaihtoa on kasvattanut etenkin kalliiden taideteosten markkinaosuuden kasvu vuodesta 1998 alkaen. Yli puoli miljoonaa markkaa maksavien teosten osuus oli huutokauppakaudella 1999/2000 jo noin neljäsosa koko taidehuutokauppamyynnistä oltuaan alimmillaan vain pari prosenttia vuonna 1997. Vähintään miljoona markkaa on Suomessa maksettu nyt 23 kotimaisesta taulusta. Viisi näistä on myyty viimeisen vuoden aikana.

Markkinat realistisia

Kasvusta huolimatta 1980-luvun lopun huipputasosta ollaan vielä kaukana, sillä vuosina 1988 ja 1989 Suomen taidehuutokauppojen liikevaihto kohosi jopa yli 100 miljoonan markan.

Kasinotalouden huippuvuosiin verrattuna kasvua pidetään nyt realistisempänä ja taloudellisesti kestävämpänä. Taidehuutokauppioiden mukaan myös tavalliset kuluttajat ovat palanneet huutokauppoihin spekuloinnin jäädessä vähemmälle. Itse asiassa taidehuutokaupoissakaan ei toivota paluuta ylikuumenemiseen. Lisäksi on syytä muistaa, että taidekauppa ei täysin noudata suhdanteiden muutoksia, vaan teosten saatavuus vaikuttaa aina taidekaupan vilk-

kauteen: jos myytiin ei tule haluttuja teoksia, kauppa ei käy hyvänäkään aikana.

Arvostetut ja tuotteliaat taiteilijat myyvät eniten

Kotimaisesta maalaustaiteesta arvostetuimpia ovat edelleen 1800-luvun lopun kultakauden teokset. Suomalaisissa taidehuutokaupoissa eniten myytyjen taiteilijoiden listaa johtaa Albert Edelfelt, jonka teoksia on myyty yli 15 miljoonalla markalla vuodesta 1994 viime kevääseen. Toisena on Hjalmar Munsterhjelm yli 11 miljoonan markan yhteisarvolla. Lukumääräisesti eniten on samana aikana sen sijaan myyty Jalmari Ruokokoskea (yli 300 teosta) sekä Eero Neli-markkaa (yli 250 teosta).

Suomalaisia taideteoksia on ollut kaupan myös ulkomaisissa arvohuutokaupoissa. Myös niissä on havaittavissa selvät nousukauden merkit. Viime keväänä Akseli Gallén-Kallelan *Valkoisia ruusuja*, *Konginkangas* myytiin Sothebyllä Lontoossa 223 500 punnalla (noin 2,2 milj. mk) ja *Keitele* 243 500 punnalla kesällä 1999. Hinnat ovat korkeimmat Gallén-Kallelan teoksista koskaan maksetut.

Christiellä Lontoossa myytiin kesällä 1998 kaksi Helene Schjerfbeckiä, *Sisarukset* ja *Sininaubainen tyttö*, edellinen 220 000:lla

ja jälkimmäinen 180 000 punnalla. Syksyllä 1999 Bukowskilla Tukholmassa maksettiin Schjerfbeckin *Pikkutyttö*n niskaista 1,7 miljoonaa markkaa.

Schjerfbeckin Tanssikengät yhä ykkönen

Ulkomaisissa huutokaupoissa ei ole saatutettu 1980-luvun lopun huipputasoa. Suomalaisien teosten hintaennätystä pitää edelleen hallussaan vuonna 1990 Sothebyllä 1 100 000 punnalla (yli 7 milj. mk silloisella kurssilla) myyty Helene Schjerfbeckin *Tanssikengät*. Kymmenestä kalleimmasta suomalaisteoksesta Sothebyllä on myyty viisi ja Christiellä seitsemän vuosina 1987-90.

Maailman huippuhinnoista suomalaiset taideteokset ovat kuitenkin kaukana. Vuoden 1999 kalleimmasta huutokaupassa myydystä taulusta, Paul Cézannen teoksesta *Rideau, Cruchon et compotier* maksettiin Sothebyllä New Yorkissa lähes 37 miljoonaa punttaa (n. 332 milj. mk).

Ulkomaisia huippuja Suomenkin markkinoilla

Suomenkin taidehuutokauppoihin ilmestyy aika ajoin merkittäviä ulkomaisia teoksia. Hagelstamilla myytiin vuonna 1996 tuntemattomana 1700-luvun italialaisen mestarin Domenico Tiepolon kauan kateissa ollut teos *Kreikkalaiset tunkeutuvat Troijaan*. Teoksen osti Sinebrychoffin taidemuseo 8 500 markalla, mutta sen todellinen arvo lasketaan miljoonissa.

Syksyllä 1999 Bukowskilla myytiin Salvador Dalin *Port Lligatin satamamaisema* 7,5 miljoonalla markalla. Maalauksesta tuli Suomen huutokauppojen kallein kautta aikojen. Vuoden 1999 kallein veistos huutokaupossamme oli italialaisen Vittorio Caradossin *Kolme nymfiä* vuodelta 1861: se myytiin Bukowskilla 330 000 markalla.

Britannia johtaa, Suomi on taiteen tuoja

The European Fine Art Foundation (TEFAF) julkaisi keväällä selvityksen Länsi-Euroopan taide- ja antiikkimarkkinoista (The European Art Market 2000). Sen on laatinut lontoolai-

Albert Edelfelt: *Terassilla* (1892). Myyty Bukowski-Hörhammerin juhlaluutokaupassa Helsingissä 1999 hintaan 1,25 miljoonaa markkaa.

nen markkinatutkimusyhtiö MTI Consultants, ja se käsittelee markkinoiden kehitystä vuosina 1994–98. Mukana luvuissa ovat maalausten, piirustusten ja veistosten lisäk-

si myös painotyöt, antiikki- ja koriste-esineet, -huonekalut, korut, keräilytavarat ym.

Selvityksen mukaan Länsi-Euroopan koko taidekaupan liikevaihto oli vuonna 1998 lähes 55 miljardia markkaa, josta Britannian ja Ranskan yhteinen osuus oli lähes 83 %. Suomen osuus oli 0,2 % (n. 134 milj.mk) ja Ruotsin 1,2 %. Taidekaupan liikeyrityksiä Länsi-Euroopassa oli 28 800 vuonna 1998, ja ne työllistivät lähes 74 000 henkeä. Liikeyritysten määrää johtaa Ranska lähes 50 prosentin osuudella, työntekijöiden määrää Britannia noin 50 prosentin osuudella.

Suomen osuus Länsi-Euroopan taidehuutokauppojen liikevaihdosta 1998 oli 0,2 prosenttia ja Ruotsin 1,2 prosenttia. Tilastoa johtaa odotetusti Britannia lähes 60 prosen-

tin osuudella, sillä kaksi suurinta, Christie's ja Sotheby's, ovat molemmat brittiläisiä. Taidehuutokauppojen työntekijöistä Britannian osuus on lähes 80 prosenttia. Muussa taidekaupassa Suomen ja Ruotsin liikevaihtojen markkinaosuudet ovat samat 0,2 ja 1,2 prosenttia, mutta Britannian osuus nousee tässäkin lähes 50 prosenttiin.

Suomen taidemarkkinoiden liikevaihdosta vuonna 1998 noin 45 prosenttia koostui huutokauppamyynnistä, loput muusta taidemyynnistä. Suomen taidekauppa on ollut tuontivoittoista 1990-luvun puolivälin jälkeen. Vuonna 1998 maahamme tuotujen maalausten arvo (n. 25 milj. mk) oli yli nelinkertainen maalausvientimme (n. 5,5 milj. mk) verrattuna. Vuodesta 1995 vuoteen 1998 maalaustuotimme kasvoi peräti 320 prosenttia, mikä vauhti olikin EU-maiden nopein. Koko taidekauppamme liikevaihto kasvoi 70 prosenttia 1994–98, ja ala työllisti suoraan 181 henkeä vuonna 1998.

USA:n taidemarkkinat kasvavat nopeammin

Länsi-Euroopan taidemarkkinoiden liikevaihto kasvoi 26 prosenttia 1994–98. Vaikka kasvu onkin ollut huomattavaa, se on ollut selvästi hitaampaa kuin USA:ssa vastaavana aikana (81 %).

Euroopan eduista, pitkästä perinteestä ja asiantuntemuksesta, huolimatta taidemarkkinoiden painopisteen ennustetaan edelleen siirtyvän enemmän USA:n suuntaan lähivuosina. Useat eurooppalaiset taidekaupat ovat avaamassa haaraosastoja USA:han, ja samalla Euroopassa EU-harmonisointiin liittyvien tekijänoikeuspalkkioiden ja jälleennyyntikorvausten (ns. Droit de Suite) sekä EU-maissa maahantuotujen taideteosten arvonlisäveron ennustetaan edelleen heikentävän Euroopan taidemarkkinoiden kilpailukykyä. USA:ssa vastaavia maksuja ei ole. Joissakin EU-maissa taideteosten tuonti onkin jo kääntynyt laskuun.

Lähteet:

Bukowskin ja Hagelstamin taidehuutokaupat.

Christien ja Sothebyn taidehuutokaupat.

Concordia – Valtion taidemuseon tiedotuslehti 1 ja 2/1997.

Helsingin Sanomat 18.7.1999.

Taidepörssi 1995 ja 2000. Helsinki Media Company Oy.

The Art Newspaper No. 100. February 2000.

The European Art Market 2000. The European Fine Art Foundation. MTI Consultants.

Kirjoittaja työskentelee Tilastokeskuksen Elinolot-yksikössä kulttuurin tilastointitehtävissä.

CHRISTIEEN JA SOTHEBYN TAIDEHUUTOKAUPOISSA MYYDYT KALLEIMMAT SUOMALAISET MAALAUKSET 1998-2000

Taiteilija	Teoksen nimi	Valmistumisaika	Huutokauppa	Myyntiajankohta	Myyntihinta (£)
Akseli Gallén-Kallela	Keitele	1905	Sotheby's	1999	243 500
Akseli Gallén-Kallela	Valkoisia ruusuja, Konginkangas	1906	Sotheby's	2000	223 500
Helene Schjerfbeck	Sisarukset	1900-luku	Christie's	1998	220 000
Helene Schjerfbeck	Sininauhainen tyttö	1900-luku	Christie's	1998	180 000
Albert Edelfelt	Chez l'artiste	1880	Sotheby's	1999	177 500
Helene Schjerfbeck	Tammisaaren kaunotar	1926	Sotheby's	1999	139 000
Helene Schjerfbeck	Kaipuun sininen kukka	1888	Sotheby's	1999	113 700
Helene Schjerfbeck	Mäns Schjerfbeck	1929	Christie's	2000	80 000

Lähteet: Christien ja Sothebyn taidehuutokaupat. Taidepörssi 1999–2000

SUOMALAISSA TAIDEHUUTOKAUPOISSA MYYDYT KALLEIMMAT KOTIMAISET MAALAUKSET 1998-2000

Taiteilija	Teoksen nimi	Valmistumisaika	Huutokauppa	Myyntiajankohta	Myyntihinta (mk)
Helene Schjerfbeck	Katkennut kieli	1890-luku	Bukowski	2000	2 600 000
Albert Edelfelt	Ompelijattaret	1887	Bukowski	1999	2 600 000
Albert Edelfelt	Mansikoita	1890	Hagelstam	1998	2 550 000
Akseli Gallén-Kallela	Iso hauki	1908	Bukowski	1998	1 700 000
Albert Edelfelt	Terassilla	1892	Bukowski	1999	1 250 000
Venny Soldan-Brofeldt	Lepäiviä poikia	1885	Hagelstam	2000	1 250 000
Oscar Kleinh	Näkymä Helsingin Eteläsatamasta	1877	Hagelstam	1999	1 010 000
Eero Järnefelt	Lehmävu	1891	Hagelstam	1998	1 000 000
Akseli Gallén-Kallela	Ystävyys (Tyttö ja kukko)	1886	Bukowski	1998	1 000 000

Lähde: Taidepörssi 2000.

Suomalaiset vaalipuntarissa:

Varakkaiden ja nuorten talouksilla mennyt vaalikaudella hyvin

Suurituloisimmat, toimihenkilöt ja kokoaika-työtä tekevät arvioivat taloutensa kehittyneen suotuisimmin kuluneella vaalikaudella. Huonoimman arvion oman taloutensa kehityksestä antavat työttömät, pienituloisimmat, ikääntyneet ja maatalousyrittäjät.

Nuorten, 15–34-vuotiaiden yhden hengen taloudet arvioivat taloudellisen tilanteensa parantuneen, kun sen sijaan ikääntyneiden, 55–74-vuotiaiden taloudet arvioivat taloutensa huonontuneen. Yleensäkin nuoret arvelevat taloutensa tilannetta myönteisemmin kuin vanhemmat henkilöt.

Näin osoittaa Tilastokeskuksen vaalipuntari, joka perustuu kuluttajabarometrin kuukausit-

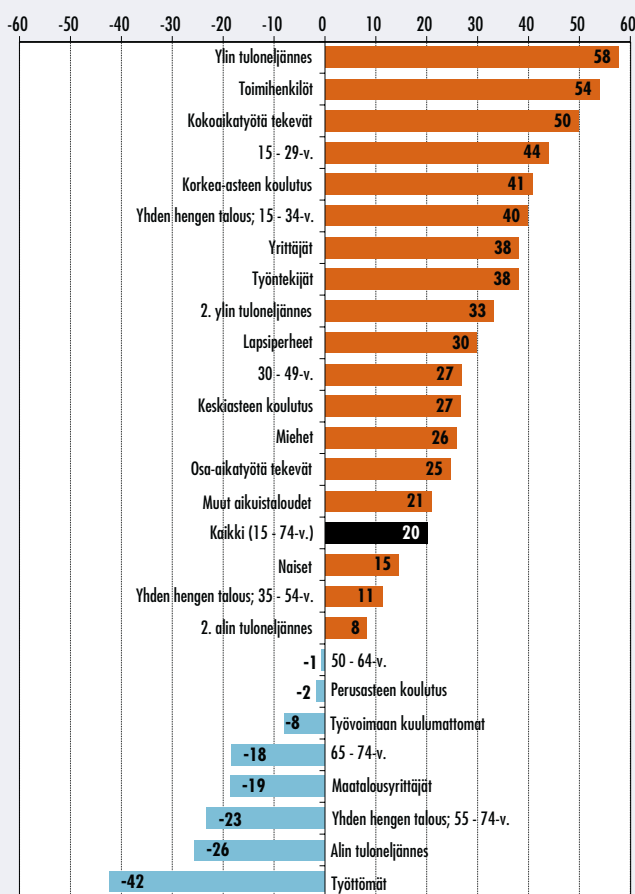
taisiin haastatteluihin kunnallisvaalikaudella 1997–2000. Haastatteluja tehtiin 73 000.

Kotitalouden oman taloudellisen tilanteen kehitystä on mitattu kysymyksellä ”Millainen on oma taloudellinen tilanteenne nyt verrattuna tilanteeseen 12 kuukautta sitten?” Mukana ovat vastaukset tammikuusta 1997 syyskuuhun 2000. Tulokseksi saatava saldoluku on myönteisten ja kielteisten vastausosuuksien erotus.

Koko maan lisäksi Tilastokeskus on tehnyt vaalipuntarit kymmenestä suurimmasta kaupungista.

Lähde: Vaalipuntari, kunnallisvaalikausi 1997–2000, koko maa. Tilastokeskus

ARVIO OMAN TALOUDEN KEHITYKSESTÄ VÄESTÖRYHMITTÄIN
1/1997–9/2000

TILASTOUUTISIA

29.9. Teollisuustuotannon vahva kasvu jatkui elokuussa

Teollisuuden työpäiväkorjattu tuotanto oli elokuussa Tilastokeskuksen mukaan peräti 13,5 prosenttia suurempi kuin vuoden 1999 elokuussa. Tammi-elokuussa teollisuustuotanto kasvoi 9,3 prosenttia viime vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Tämä ennakkotieto perustuu Tilastokeskuksella 28. syyskuuta mennessä käytävissä olleisiin tietoihin.

29.9. Tuotanto kasvoi heinäkuussa 4,2 prosenttia (s. 19)

28.9. Elokuun tieliikenteessä kuoli 39 ihmistä (s. 27)

28.9. Vähittäiskaupan myynti kasvoi heinäkuussa 6,2 prosenttia (s. 25)

28.9. Rakennuslupien kuumäärä väheni neljänneksen heinäkuussa (s. 21)

26.9. Palvelualojen liikevaihto ja palkkasumma kasvoivat riittävästi huhti-kesäkuussa (s. 23)

26.9. Bruttokansantuote kasvoi toisella neljänneksellä 4,5 prosenttia (s. 19)

21.9. Yöpymisten kokonaismäärä kasvoi hieman heinäkuussa (s. 27)

19.9. Työllisyys ja työttömyys elokuussa 2000

- Työllisiä 66 000 enemmän kuin vuotta aiemmin
- Työllisyysaste 69,5 prosenttia
- Työttömyysaste 8,3 prosenttia, työttömänä 219 000 henkeä (s. 24)

18.9. Tuontihinnat nousivat elokuussa 1,6 prosenttia (s. 25–26)

15.9. Teollisuustuotanto kasvoi heinäkuussa 10,9 prosenttia edellisvuodesta (s. 20)

15.9. Inflaatio elokuussa 3,8 prosenttia (s. 25)

12.9. Rakennuskustannukset nousivat vuodessa 3,0 prosenttia (s. 21)

8.9. Uudisrakentamisen aloitukset vähenivät toisella vuosineljänneksellä

Uudisrakennustöitä aloitettiin huhti-kesäkuussa kaikkiaan 11 miljoonan kuutiometrin edestä, mikä oli 12 prosenttia vähemmän kuin viime vuoden vastaavana aikana.

6.9. Teollisuuden ympäristöinvestoinnit vähenivät viidenneksen vuonna 1998 (s. 20)

Bkt kasvoi 4,5 %

II/99-II/0

Bruttokansantuote kasvoi ennakkotietojen mukaan viime vuoden huhti-kesäkuusta tämän vuoden huhti-kesäkuuhun 4,5 prosenttia. Kasvusta 2,6 prosenttiyksikköä tuli metalliteollisuudesta.

Talouden kasvu pohjautui yksityiseen kulutukseen sekä viettiin. Kotitalouksien kulutusmenot lisääntyivät yli 4 prosenttia huolimatta auto-kaupan hiipumisesta vuoden toisella neljänneksellä. Sekä viennin että tuonnin määrä li-

sääntyi noin 12 prosenttia. Kone-, laite- ja kuljetusvälineinvestoinnit lisääntyivät koko alkuvuonna vain 2 prosenttia. Näistä kuljetusvälineitä hankittiin vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Tuotannon nopea kasvu jatkui metalliteollisuudessa, jonka tuotanto lisääntyi 18 prosenttia vuoden toisella neljänneksellä. Puu- ja pape-riteollisuuden huhtikuisen lakan vuoksi alan tuotanto ei kasvanut. Muu teollisuus, samoin kuin rakentaminen, kas-

voi 4 prosenttia. Kaupan tuotanto lisääntyi 4,5 prosenttia.

Vuoden alkupuoliskolla kansantalouden palkkasumma oli 5,9 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Yritysten toimintaylijäämä lisääntyi vastaavana aikana 17 prosenttia.

Tammi-maaliskuussa bruttokansantuote kasvoi tarkistettujen tietojen mukaan 5,5 prosenttia.

Lähde: Kansantalouden tilinpito 2000, 2. neljännes. Tilastokeskus

Tuotanto lisääntyi 4,2 % 7/99-7/00

Kokonaistuotannon määrä oli heinäkuussa 4,2 prosenttia suurempi kuin vuoden 1999 heinäkuussa. Kesäkuussa tuotanto kasvoi 5,1 prosenttia edellisvuotisesta. Tuotanto kasvoi heinäkuussa maa- ja metsätaloutta lukuun ottamatta kansantalouden kaikilla päätoimialoilla.

Kokonaistuotannon kuukausikuvaaja perustuu kolmeentoista kuukausisarjaan talouden eri aloilta. Sarjat laskeetaan painottaen yhteen.

Lähde: Kokonaistuotannon kuukausikuvaaja 2000, heinäkuu. Tilastokeskus

KOKONAISTUOTANNON KUUKAUSIKUVAAJA

	2000					
	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä
Kokonaistuotanto	5,3	4,2	2,1	8,1	5,1	4,2

KANSANTALouden KYSYNTÄ JA TARJONTA

	1999	1999		2000		
	Milj.mk	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.	2. nelj.
		Volyymin muutos edellisestä vuodesta, %				
		Käypiin hintoihin				
Bruttokansantuote	723614	4,4	3,5	3,9	5,5	4,5
Tuonti	212015	0,7	3,0	8,5	8,2	12,6
Kokonaistarjonta	935629	3,5	3,4	5,0	6,2	6,5
Vienti	270742	3,0	9,1	15,6	11,3	11,8
Kulutusmenot	519689	3,0	3,5	2,5	3,6	3,3
yksityiset	364286	3,4	4,0	2,6	4,7	4,2
julkiset	155403	2,1	2,4	2,1	1,0	1,0
Investoinnit	138417	7,1	3,3	1,7	5,1	2,7
yksityiset	118782	10,1	4,4	2,6	4,1	2,9
julkiset	19635	-3,8	-2,9	-3,6	13,0	2,0
Varastojen muutos*	3522	.	.	.	.	.
Kokonaiskysyntä	932370	3,5	3,4	5,0	6,2	6,5
kotimainen kysyntä	661628	3,7	0,8	0,2	3,9	4,0
Tuotanto toimialoittain	3259	.	.	.	.	.
Maatalous		-11,1	1,2	-7,6	2,1	0,9
Metsätalous		-1,1	-3,5	-0,4	2,3	2,1
Koko teollisuus		7,5	4,9	8,0	10,5	10,0
Energia- ja vesihuolto		-3,6	-0,2	2,2	2,3	4,4
Rakentaminen		7,0	3,1	2,4	8,1	3,7
Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne		6,2	1,7	5,7	8,9	5,0
Kauppa		4,4	4,8	4,2	5,2	4,5
Julkisen toiminta		0,6	0,7	0,7	0,2	0,1

* sisältää myös tilastollisen eron

BRUTTOKANSANTUOTE

	1995	1996	1997	1998	1999	1999	2000		
						III	IV	I	II
Volyymin muutos edellisvuodesta, %									
	3,8	4,0	6,3	5,5	4,0	3,5	3,9	5,5	4,5

Suurin osa kotimaan katsauksen tiedoista Tilastokeskuksen aikasarjatiestikanta ASTIKAsta. Lähteenä Tilastokeskus, jollei toisin mainita.

VALTIONVELKA

	31.12.1999	31.7.2000	31.8.2000
	milj.mk		
Markka- ja euromääräinen	287201	292377	288611
Muiden emuvaluuttojen määräinen	0	60104	60104
Kotimaanvaluuttamääräinen	274515	331629	327863
Ulkomaanvaluuttamääräinen velka	135892	65596	67709
Valtionvelka yhteensä	410407	397225	395572

Valtiokonttori on vuoden 2000 alusta lukien muuttanut tilastoissaan ulkomaisen velan käsitteen sisältöä.

Ulkomaanvaluuttamääräinen velka sisältää nyt vain euroalueen ulkopuolisissa valuutoissa olevan velan.

Vuonna 1999 kotimaisena velkana tilastoitiin markka- ja euromääräinen velka, kun muiden Emu-valuuttojen määräinen velka sisältyi ulkomaiseen velkaan. Nyt muiden Emu-valuuttojen määräinen velka muodostaa oman ryhmänsä kotimaanvaluuttamääräisen velan osana.

VALTION TULOT JA MENOT

	2000	2000	Muutos
	Elo-kuu	Tammi-elo	
	milj. mk		
Valtiontalouden kassatulot			
Verot ja veronluonteiset tulot	14019	118471	12,7
Muut tulot	1946	39012	92,0
Tulot ilman rahoitustaloustoimia	15964	157482	25,6
<i>Tulot ilman lainanottoa</i>	16184	164266	24,6
Valtiontalouden kassamenot			
Kulutusmenot	4116	37576	2,1
Siirtomenot	7957	68306	2,8
Reaalisijoitukset	254	1595	16,8
Muut menot	2018	25487	19,9
Menot ilman rahoitustaloustoimia	14344	132962	5,6
Finanssisijoitukset	467	8606	3,3
Menot ilman valtionvelnan kuoletuksia	14811	141568	5,5

Lähde: Valtiokonttori

Teollisuustuotanto kasvoi 10,9 %

7/99-7/00

Teollisuuden työpäiväkorjattu tuotanto oli heinäkuussa 10,9 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Tammi-heinäkuussa tuotanto kasvoi 8,8 prosenttia vuoden takaisesta. Lomakuukausikaan ei hidastanut teollisuustuotannon vahvaa kasvua.

Metalliteollisuuden tuotanto kasvoi lähes 22 prosenttia viime vuoden heinäkuusta. Eniten kasvoi sähköteknisten tuotteiden valmistus, runsaat 37 prosenttia. Myös metallituotteiden valmistus lisääntyi runsaat 11 prosenttia sekä koneiden ja laitteiden valmistus hieman yli 14 prosenttia. Sen sijaan ajoneuvojen valmistus väheni runsaat 10 prosenttia.

Puu- ja paperiteollisuuden tuotanto kasvoi lähes 7 prosenttia ja kemianteollisuuden tuotanto runsaat 7 prosenttia. Muun tehdasteollisuuden tuotanto kasvoi 3 prosenttia.

Tehdasteollisuuden kapasiteetista oli heinäkuussa käytössä 75 prosenttia. Massa- ja paperiteollisuuden käyttöaste oli runsaat 95 prosenttia, metalliteollisuuden lähes 72 ja kemianteollisuuden lähes 75 prosenttia. Muun tehdasteollisuuden käyttöaste oli runsaat

67 prosenttia.

Lähde: Teollisuustuotannon volyyymi-indeksi 2000, heinäkuu. Tilastokeskus

Teollisuuden ympäristöinvestoinnit vähenivät viidenneksen 1997-98

Teollisuus käytti vuonna 1998 ympäristönsuojeluun 3,2 miljardia markkaa eli vajaan yhden prosentin liikevaihdosta. Ympäristönsuojelumenoista oli ympäristönsuojeluinvestointeja runsaat 1,1 miljardia, mikä oli 20 prosenttia vähemmän kuin vuonna 1997. Ympäristönsuojeluinvestointien osuus oli 4,8 prosenttia teollisuuden kaikista kiinteistä investoinneista – selvästi pienempi kuin edellisvuonna, jolloin osuus oli 7,3 prosenttia.

Innokkaimmin ympäristönsuojeluun investoitiin edellisvuosien tapaan metsäteollisuudessa, 552 miljoonaa markkaa, mikä oli puolet kaikista teollisuuden ympäristöinvestoinneista. Eniten metsäteollisuus investoi vuonna 1998 ilmansuojeluun, 201 miljoonaa markkaa. Teollisuudenaloista seuraavaksi suurimmat investoinnit tehtiin metalliteollisuudessa, 285 miljoonaa markkaa, sekä muussa

teollisessa toiminnassa, 129 miljoonaa. Muu teollinen toiminta sisältää esimerkiksi elintarvikkeiden ja vaatteiden valmistuksen.

Metsäteollisuuden ympäristönsuojeluinvestoinneista 93 prosenttia toteutettiin massa- ja paperiteollisuudessa. Metalliteollisuuden ympäristöinvestoinneista 43 prosenttia tehtiin metallituotteiden valmistuksessa sekä muun teollisen toiminnan investoinneista vastaavasti 69 prosenttia elintarvikkeiden valmistuksessa.

Ympäristönsuojeluinvestoinneista 40 prosenttia kohdistui vesiensuojeluun ja 36 prosenttia ilmansuojeluun. Jätehuollon – maaperän ja pohjaveden suojelelun mukaan lukien – osuus investoinneista oli 22 prosenttia ja

muun ympäristönsuojelun osuus 2 prosenttia. Pitkästä aikaa vesiensuojelun osuus suureni ja ilmansuojelun pieneni. Jätehuollon osuus jatkoi tasaista kasvuaan.

Toimintamenot kasvoivat 7 %

Investointien lisäksi teollisuus käytti toimintamenoja ympäristönsuojeluun vajaat 2,1 miljardia markkaa vuonna 1998. Tämä oli 7 prosenttia enemmän kuin vuonna 1997.

Eniten ympäristönsuojelun toimintamenot kasvoivat vuonna 1998 metalliteollisuudessa, 39 prosenttia. Tämä aiheutui lähes kaikkien toimintamenojen kasvusta. Muilla teollisuudenaloilla toimintamenojen muutokset olivat korkeintaan 11 prosenttia.

TEOLLISUUSTUOTANNON VOLYYMI-INDEKSI (1995 = 100)¹⁾

	2000 Heinäkuu	Muutos Heinäkuu 00/99 %
Koko teollisuus	111,8	10,9
Energiatuotteet	88,6	-6,3
Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	111,9	11,2
Investointitavarat	141,8	19,4
Kestokulutustavarat	60,5	28,1
Muut kulutustavarat	84,5	1,6
Teollisuustuotanto toimialoittain		
Mineraalien kaivu	88,0	-50,1
Teollisuus	114,6	12,8
Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	100,1	-1,2
Tekstiilien ja vaatteiden valmistus	45,0	-17,0
Nahan ja nahkatuott. valmistus	20,9	102,0
Puutavaran ja puutuotteiden valmistus	75,7	3,8
Massan, paperin ja paperituotteiden valmistus	119,9	7,3
Kustantaminen ja painaminen	96,5	13,4
Koksin ja öljytuotteiden valmistus	117,5	1,7
Kemikaalien ja kemiallisten tuott. valmistus	109,9	6,8
Kumi- ja muovituotteiden valmistus	86,7	11,2
Ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	97,9	7,6
Perusmetallien, metallituotteiden valmistus	96,7	1,9
Koneiden ja laitteiden valmistus	79,7	14,1
Sähkötekn. tuott. ja instrumenttien valmistus	242,5	37,2
Kulkuneuvojen valmistus	51,8	-10,3
Huonekalujen valmistus, muu valmistus	58,8	3,4
Energia- ja vesihuolto	87,1	4,1
Tehdasteollisuuden erikoisindeksit		
Puu- ja paperiteollisuus	111,4	6,8
Metalliteollisuus	134,0	21,9
Kemianteollisuus	104,6	7,1
Muu tehdasteollisuus	86,7	3,0

1) Työpäiväkorjattu

MARKKINAHAKKUUT

	2000 Elokuu	Muutos Elo- kuu 00/99 %	2000 Tammi- elokuu	Muutos Tammi- elokuu 00/99 %
	1000 m ³	%	1000 m ³	%
Markkinahakkuut yht.	4724	4	34720	2

TEOLLISUUSTUOTANNON VOLYYMI-INDEKSI

	1995	1996	1997	1998	1999	1999	2000							
						XI ¹⁾	XII ¹⁾	I ¹⁾	II ¹⁾	III ¹⁾	IV ¹⁾	V ¹⁾	VI ¹⁾	VII ¹⁾
Indeksi (1995=100)	100,0	103,5	113,2	122,4	129,1	134,6	145,4	137,3	134,5	139,5	148,5	148,5	141,9	111,8
Vuosimuutos, %	6,1	3,5	9,3	7,8	5,5	3,0	15,9	7,1	6,6	8,9	4,9	12,7	11,2	10,9

1) Työpäiväkorjattu

Toimintamenoista oli käytö- ja kunnossapitomenoja 87 prosenttia eli 1,8 miljardia markkaa. Niistä lähes puolet kohdistui vesiensuojeluun, vajaa kolmannes jätehuoltoon ja vajaa viidennes ilmansuojeluun. Muut toimintamenot olivat vuonna 1998 vajaat 280 miljoonaa markkaa. Muihin toimintamenoihin sisältyvät muun muassa ympäristöhallinnon kustannukset, jotka ovat viime vuosina lisääntyneet nopeasti, kun yritykset ovat rakentaneet ympäristöjärjestelmiä, sekä ympäristövakuutusmaksut, jotka ovat tulleet pakollisiksi tietyille toimialoille.

Tilasto teollisuuden ympäristönsuojelumenoista perus-

tuu lähes 2 600 teolliselle toimipaikalle tehtyyn kyselyyn.

Lisätietoja verkko-osoitteesta <http://www.tilastokeskus.fi/tk/yr/ye31.html>.

Lähde: Teollisuuden ympäristönsuojelumienot 1998. Tilastokeskus.

Rakennuslupien kuutiomäärä väheni neljänneksen 7/99–7/00

Heinäkuussa myönnettiin rakennuslupia kaikkiaan 1,8 miljoonan kuutiometrin edestä, mikä oli neljänneksen vähemmän kuin vuosi sitten. Asuinrakennuslupien kuutiomäärä oli

kolmanneksen edellisvuotista pienempi. Teollisuus- ja varastorakennusten lupakuutiot vähenivät noin viidenneksen viime vuoden heinäkuusta. Liike- ja toimistorakennuksille sekä vapaa-ajan asuinrakennuksille lupia myönnettiin sen sijaan enemmän kuin heinäkuussa vuotta aiemmin. Tiedot ilmenevät Tilastokeskuksen rakennuslupatilaston ennakkotiedoista.

Tammi-heinäkuussa koko uudisrakentamiseen myön-

nettiin lupia runsaalle 25 miljoonalle kuutiometrille eli prosentin verran vähemmän kuin viime vuoden vastaavana aikana. Samana aikana rakennuslupan sai kaikkiaan lähes 23 000 uutta asuntoa. Määrä oli suunnilleen sama kuin tammi-heinäkuussa vuosi sitten.

Tilastokeskuksen rakennuslupatilasto perustuu kuntien rakennusvalvontaviranomaisen ilmoituksiin myönnettystä rakennusluvista.

KONKURSSIT

	2000 Heinäkuu	2000 Tammi- heinäkuu	Vuosi- muutos %
Konkurssiin haettuja yhteensä	134	1666	-7
<i>Yritykset</i> ¹⁾	128	1605	-4
Maa-, metsä- ja kalatalous	3	23	-41
Teollisuus, kaivostoiminta, energiahuolto	19	264	7
Rakentaminen	22	246	-12
Kauppa	30	330	-1
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	4	102	-14
Kuljetus, tietoliikenne ja varastointi	10	149	1
Muut palvelut	27	311	-7
Toimiala tuntematon	13	180	5
<i>Yksityishenkilöt</i>	6	61	-46
Uhanalaisten työpaikkojen määrä	419	6640	27

1) Sisältää yhtiöt, yhteisöt ja yrittäjät. Vuoden 1997 alusta on otettu käyttöön toimialaluokitus 1995

MYÖNNETYT RAKENNUSLUVAT

	2000 Heinä- kuu	Muutos Heinä- kuu 00/99 %	2000 Tammi- heinäkuu	Muutos Tammi- heinäkuu 00/99 %
	1000 m ³		1000 m ³	
Kaikki rakennukset	1848	-26	25316	-1
Asuinrakennukset	585	-33	8728	0
Vapaa-ajan asuinrakennukset	80	56	652	6
Liike- ja toimistorakennukset	355	6	4884	19
Julkiset palvelurakennukset	83	-74	1433	-10
Teollisuus- ja varastorakennukset	478	-18	5630	-2
Maatalousrakennukset	137	-25	2680	-23
Muut rakennukset	130	-10	1309	-4

RAKENNUSKUSTANNUSINDEKSI

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1999	2000								
							XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Indeksi (1990=100)	102,2	103,5	102,7	105,2	107,6	109,1	110,1	110,3	110,8	111,1	111,7	112,1	112,5	112,6	112,9	
Vuosimuutos, %	1,5	-1,3	-0,8	2,4	2,3	1,4	2,0	2,1	2,5	2,7	3,1	3,1	3,2	3,0	3,0	

RAKENNUSKUSTANNUSINDEKSI (1995 = 100)

	2000 Elokuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi (ammattimainen rak.)	108,8	0,2	3,0
Työpanokset	114,8	0,3	3,6
Tarvikepanokset	108,4	0,3	2,8
Muut panokset	100,5	0,0	2,4
Ammattimainen rakentaminen			
Asuinkeuhkosto	108,3	0,2	2,7
Toimisto- ja liikerakennus	108,3	0,3	2,9
Teollisuus- ja varastorakennus	110,0	0,2	3,6
Omatoiminen rakentaminen			
Erillinen pientalo	111,0	0,4	3,3
Maatalouden tuotantorakennus	111,1	0,2	3,8

ASUNTOTUOTANTO

	1999	1999	2000		
		3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.	2. nelj.
Myönnetty rakennusluvat asunnoille	38850	9796	7598	8534	10950
Aloitettut asunnot	34394	9099	7561	5000	10555
Valmistuneet asunnot	28872	5344	8448	6867	..

ASUNTOJEN HINNAT 1)

	1999	2000			
	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.	2. nelj.
Pääkaupunkiseutu					
Keskim. neliöhinta, mk/m ²	10992	11686	12125	12499	12616
Nimellishintaindeksi, 1983=100	206,2	219,2	227,5	234,5	236,7
Reaalihintaindeksi, 1983=100	122,6	130,3	134,4	137,4	136,6
Kaupat tilastossa	1506	1319	1302	1396	1273
Muu Suomi					
Keskim. neliöhinta, mk/m ²	6131	6298	6385	6472	6572
Nimellishintaindeksi, 1983=100	210,1	215,8	218,8	221,8	225,2
Reaalihintaindeksi, 1983=100	124,9	128,3	129,3	129,9	130,0
Kaupat tilastossa	2746	2790	2348	2658	2391

1) Vanhojen kerrostalohuoneistojen keskimääräiset velattomat neliöhinnat

Teollisuusyritysten liikevaihdon nopea kasvu jatkui

4-6/99-4-6/00

Teollisuusyritysten liikevaihto oli huhti-kesäkuussa 19 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Eniten liikevaihto kasvoi vientiteollisuudessa. Liikevaihto pieneni vain mineraalien kaivussa sekä sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa.

Liikevaihto kasvoi eniten sähköteknisessä teollisuudessa, 44 prosenttia. Myös metallien jalostuksen liikevaihto oli peräti 42 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Kemianteollisuuden sekä koneiden ja laitteiden valmistuksen liikevaihto lisääntyi 16 prosenttia. Metallituotteiden valmistuksen liikevaihto kasvoi 13 prosenttia ja puu- ja paperiteollisuuden liikevaihto 12 prosenttia.

Teollisuusyritysten maksuma palkkasumma kasvoi 10 prosenttia. Palkkasumma

kasvoi eniten sähköteknisessä teollisuudessa, 20 prosenttia. Palkkasumma kasvoi kaikilla muilla toimialoilla paitsi sähkö-, kaasu- ja vesihuollossa, jonka palkkasumma pysyi vuoden takaisella tasolla.

Palkkasumma kasvoi kesäkuussa poikkeuksellisen paljon. Tämä johtuu lomarahojen ja lomakauden palkkojen maksamisen ajoittumisesta eri tavoin kuin vuotta aiemmin.

Rakennusyritysten liikevaihto lisääntyi 15 %

1-6/99-1-6/00

Rakennusyritysten liikevaihto oli vuoden ensipuoliskolla 15 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Vuoden ensimmäisellä neljänneksellä kasvu oli 19 prosenttia ja toisella neljänneksellä 13 prosenttia. Talonrakennusyritysten

liikevaihto lisääntyi tammi-kesäkuussa 18 prosenttia. Maa- ja vesirakennusalan yritysten liikevaihto kasvoi vastaavasti 7 prosenttia.

Rakennusyritysten maksuma palkkasumma oli ensimmäisellä vuosipuoliskolla 16 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Talonrakennusalan palkkasumma kasvoi 19 prosenttia ja maa- ja vesirakennusalan palkkasumma 7 prosenttia.

Palvelualojen liikevaihto ja palkkasumma kasvoivat ripeästi

4-6/99-4-6/00

Palvelualojen työpäiväkorjattu liikevaihto, kauppa pois lukiin, oli tämän vuoden toisella neljänneksellä 8 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Palvelualojen palk-

kasumma kasvoi 7 prosenttia.

Suurista toimialoista liikevaihto kasvoi keskimääräistä nopeammin teleliikenteessä, liikennettä palvelevassa toiminnassa sekä teknisessä palvelussa, testauksessa ja analysoinnissa. Palkkasumma nousi nopeimmin tietojenkäsittelypalveluissa sekä lainopillisissa ja taloudellisissa konsultoinnissa.

Kaupan palkkasumman tasainen kasvu jatkui

4-6/99-4-6/00

Kaupan alan yritysten maksuma palkkasumma jatkoi tasaisesta 7 prosentin kasvuaan myös toisella vuosineljänneksellä. Tukkukaupassa kasvu hiipui hieman viime vuoden huhti-kesäkuusta. Muusta tukku- ja vähittäiskaupasta erotetun autokaupan kasvu pieneni kaikkein eniten: se oli 6 pro-

ULKOMAANKAUPPA

	2000 Kesäkuu milj. mk	Vuosi- muutos %
<i>Tuonti tavaroiden käytön mukaan</i>		
Tuonti yhteensä	18226	30,4
Raaka-aineet ja tuotantotarvikkeet	7512	28,4
Energiatuotteet	2476	100,0
Investointitavarat	4395	22,9
Kestokulutustavarat	1923	30,3
Muut kulutustavarat	1919	4,6
<i>Vienti toimialojen mukaan</i>		
Vienti yhteensä	23797	22,9
Maa- ja metsätaloustuotteet	250	63,4
Teollisuustuotteet	23338	22,8
elintarvikkeet, juomat ja tupakka	401	10,8
tekstiilit ja vaatteet	242	-5,8
puutavara ja puutuotteet	1419	13,3
massa, paperi ja -paperituotteet	4911	14,5
kemikaalit ja kemialliset tuotteet	1316	13,4
kumi- ja muovituotteet	427	17,3
perusmetallit ja metallituotteet	2182	32,5
koneet ja laitteet	2453	22,3
sähkötekniset tuotteet	7628	40,6
kulkuneuvot	967	-26,5
<i>Kauppatase</i>	5571	

Lähde: Tullihallitus

MAKSUTASE

	1998	1999	2000 Touko	Kesä	Heinä
	milj. mk				
Vaihtotase	39081	39209	6151	1829	5663
Kauppatase	66750	65208	8085	6364	6900
Palvelut	-5602	-5732	-564	-446	-264
Pääomansiirrot	480	41	0	0	0
Rahoitustase	-13300	-23676	1470	-7306	3782

Lähde: Suomen Pankki

KESKEISIÄ VALUUTTAKURSSEJA

	1999 Kesä	2000 Heinä	Elo
	Valuuttojen keskkurssseja, mk		
USD USAn dollari	5,58	6,27	6,33
CAD Kanadan dollari	3,75	4,24	4,28
GBP Britannian punta	9,03	9,45	9,54
JPY Japanin jeni	0,05	0,06	0,06
SEK Ruotsin kruunu	0,68	0,72	0,71
NOK Norjan kruunu	0,72	0,72	0,73
DKK Tanskan kruunu	0,80	0,8	0,8
EEK Viron kruunu	0,38	0,38	0,38

Lähde: Suomen Pankki

ULKOMAANKAUPPA

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000							
						X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
Tuonti, milj. mk	120547	128555	140996	160995	172315	15988	16591	15839	15083	16585	16882	16614	18271	18226
Vienti, milj. mk	154163	176021	285798	212840	229233	24083	20973	21424	19798	21106	24277	20710	25556	23797
Kauppatase, milj. mk	33617	47466	44801	51846	56918	8095	4345	5585	4715	4521	7395	4096	7284	5571

Lähde: Tullihallitus

senttia. Vähittäiskaupassa kasvuvauhti sen sijaan oli hivenen vuodentakaista nopeampaa.

Vähittäiskaupassa palkkasumma kasvoi eniten rautakauppatavaroiden, maalien ja lasin sekä tietokonelaitteistojen, tietoliikennevälineiden ja toimistokoneiden vähittäiskaupassa (12%). Muussa vähittäiskaupassa palkkasumman kasvuvauhti oli myös nopeaa (10%). Optisen alan kasvuvauhti oli kaikkein hitainta (5%).

Lisätietoja teollisuuden, rakentamisen ja palvelualojen liiketoiminnan kuukausikuvaajista verkko-osoitteesta <http://www.tilastokeskus.fi/tk/ys/suhdanteet.html>

Lähde: Liiketoiminnan kuukausikuvaajat. Tilastokeskus

Vähittäiskaupan myynti lisääntyi 6,2 % 7/99-7/00

Heinäkuun kauppapäiväkorjattu myyntimäärä vähittäiskaupassa oli ennakkotietojen mukaan 6,2 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin.

Tukkukaupan kauppapäiväkorjattu myyntimäärä lisääntyi 2,4 prosenttia, mutta autokaupan myynti sen sijaan väheni 2,9 prosenttia.

Tukkukaupassa yleistukkukaupan myyntimäärä oli heinäkuussa 5,5 prosenttia suurempi kuin heinäkuussa 1999. Yleistukkukauppa on tavaravalikoimaltaan laajaa tukkukauppaa. Valikoimaan kuuluvat muun muassa elintarvikkeet, rautakauppatavarat ja tekstiilit. Vähittäiskaupassa tavaratalokauppa kasvoi 6,9 prosenttia ja päivittäistavarakauppa 5,0 prosenttia.

Kauppapäiväkorjauksen avulla eri vuosien vastinkuukaudet saatetaan samanarvoiseksi tasaamalla ne erot, jotka johtuvat eri viikonpäivien lukumäärien eroista eri vuosina. Tarkemmalla toimialajaolla tiedot julkaistaan noin kolmen kuukauden kuluttua kunkin kuukauden päättymisestä Tilastokeskuksen Tukku- ja vähittäiskauppa -julkaisussa.

Lähde: Tukku- ja vähittäiskauppa 2000, heinäkuu. Tilastokeskus

KESKEISIÄ KORKOJA

	2000				
	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo
Eoniakorko	3,69	3,92	4,29	4,31	4,42
Euriborkorot					
1 viikko	3,73	4,04	4,31	4,36	4,49
1 kk	3,79	4,16	4,37	4,41	4,58
2 kk	3,86	4,26	4,42	4,49	4,68
3 kk	3,92	4,36	4,50	4,58	4,78
4 kk	3,97	4,41	4,56	4,66	4,86
5 kk	4,02	4,48	4,62	4,74	4,97
6 kk	4,08	4,54	4,68	4,84	5,01
9 kk	4,25	4,72	4,84	4,98	5,14
12 kk	4,36	4,84	4,96	5,11	5,25
Valtion obligaatioiden korkoja					
5 vuotta	5,24	5,48	5,31	5,42	5,41
10 vuotta	5,46	5,59	5,39	5,48	5,43

Lähde: Suomen Pankki

HEX-OSAKEINDEKSI (28.12.1990 = 1000)

	1999					2000
	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	
Yleisindeksi	7800	15800	16342	16597	15812	13355
Vuosimuutos, %	72,3	131	140,7	127	98,4	79,3

LIIKETOIMINNAN SUHDANNEKUVAAJAT

	Liikevaihtokuvaaja		Palkkasummakuvaaja	
	Indeksiluku 6/2000	Muutos, % 4-6/99 – 4-6/00	Indeksiluku 6/2000	Muutos, % 4-6/99 – 4-6/00
Rakentaminen	172	13	175	18
Kauppa	136	10	141	7
Muut palvelut	145	8	144	7

Indeksiluku on trendin uusimman kuukauden pisteluku.

Muutos-% on alkuperäisen sarjan (muiden palveluiden liikevaihdon työpäiväkorjatun sarjan) kolmen viimeisimmän kuukauden keskiarvon muutos verrattuna edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon. Kolmen kuukauden keskiarvo tasaa satunnaisvaihtelua.

Palvelualojen liikevaihtokuvaajassa on otettu huomioon aloittaneet ja lopettaneet yritykset. Muiden kuvaajien laskennassa käytetään paneelia, jossa ovat mukana vertailukelpoiset yritykset kohdekuukaudesta ja edellisen vuoden vastinkuukaudesta.

KAUPAN MYynti, KAUPPAPÄIVÄKORJATUT MÄÄRÄINDEKSIT (1995=100)¹⁾

	2000 ?kuu	Muutos ?kuu 00/99, %
Moottoriajoneuvojen kauppa, korjaus ja huolto sekä polttoaineen vähittäismyynti	129,0	-2,9
Agenttuurikauppa ja tukkukauppa poislukien moottoriajoneuvojen kauppa	110,5	2,4
– yleistukkukauppa	131,8	5,5
Vähittäiskauppa poislukien moottoriajoneuvojen kauppa	134,9	6,2
– tavaratalokauppa	145,6	6,9
– päivittäistavarakauppa	129,3	5,0

1) Vuoden 1998 alusta tapahtuneen tilastointitavan muutoksen takia tukku- ja vähittäiskaupan myynnistä julkaistaan kauppapäiväkorjatun määräindeksin ennakkotiedot koko tukku- ja vähittäiskaupasta sekä autokaupasta. Tukku- ja vähittäiskaupasta julkaistaan lisäksi yleistukkukaupan ja vähittäiskaupasta tavaratalo- ja päivittäistavarakaupan ennakkotiedot. Enemmän kaupan tilastoinnin muutoksista Tietoaajassa 5/98 sivulla 22.

YLEISÖN TALLETUKSET PANKEISSA

	1999		2000	
	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.	2. nelj.
Markkatalletukset (euromääräiset 1999–)				
Kanta, milj.mk	312998	323239	320285	319424
Keskikorko, %	1,14	1,25	1,39	1,63
Valuuttatalletukset (muut kuin euromääräiset 1999–)				
Kanta, milj.mk	6995	7574	6515	7172
Keskikorko, %	3,04	3,40	3,39	3,60

PANKKIEN LUOTOT YLEISÖLLE

	2000			
	1999 3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.	2. nelj.
Markkaluotot (euromääräiset 1999–)				
Kanta, milj.mk ¹⁾	343950	353031	357060	360475
Keskikorko, % ²⁾	4,43	4,78	5,10	5,64
Valuuttaluotot (muut kuin euromääräiset 1999–)				
Kanta, milj.mk	9269	8461	7775	8130
Keskikorko, %	5,38	5,89	6,05	6,38

	2000					
	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä
Kotimaiset uudet euroluotot¹⁾						
Määrä milj.mk ²⁾	15189	17213	17881	17264	18781	15546
Keskikorko, % ³⁾	4,52	4,68	4,76	5,20	5,34	5,36

1) 31.12.98 asti uudet markkaluotot

2) Ml. valtion varoista välitetyt

3) Pl. valtion varoista välitetyt

Työllisiä lisää 66 000

8/99-8/00

Työllisiä oli elokuussa Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan 66 000 henkeä enemmän kuin vuotta aiemmin.

Toimialoista työllisyys lisääntyi eniten julkisissa ja muissa palveluissa sekä kaupassa. Työpaikat lisääntyivät Etelä-Suomen, Länsi-Suomen ja Lapin lääneissä.

Työttömiä oli työvoimatutkimuksen mukaan elokuussa 219 000, ja työttömyysaste oli 8,3 prosenttia. Vuotta aiemmin työttömiä

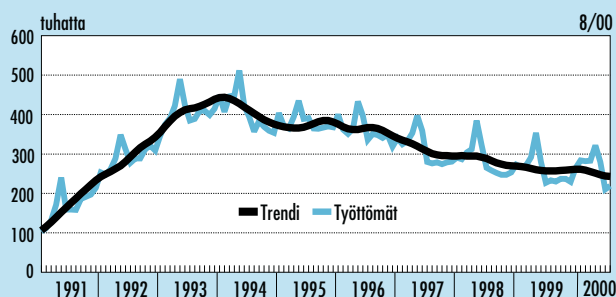
oli 233 000, ja työttömyysaste oli 9,0 prosenttia.

Kausitasoitettu työttömyysaste oli 9,4 prosenttia, nuorilla se oli 21,0 ja 25 - 74-vuotiailla 7,7 prosenttia. Työttömyysaste oli alhaisin Etelä-Suomen läänissä eli 6,6 ja korkein Lapin läänissä, 14,1 prosenttia.

Lisätietoja verkko-osoitteessa <http://www.stat.fi/tk/el/tyo-oll/html>

Lähde: Työvoimatilasto 2000, elokuu. Tilastokeskus

TYÖTTÖMIEN MÄÄRÄ 1/1991-8/2000

TYÖTTÖMYYS

	2000 Heinäkuu	Elokuu	Muutos Elokuu 00/99 %
Työttömät, 1000 henkeä	210	219	-6,0
Miehet	94	98	-8,4
Naiset	116	122	-3,2
15-24-vuotiaat	53	52	8,3
Työttömyysaste, %	7,8	8,3	-0,7
Miehet	6,7	7,1	-0,8 yks.
Naiset	9,1	9,6	-0,5 yks.
15-24-vuotiaat	12,4	14,7	0,6 yks.
Työttömyysaste toimialoitain, %			
Maa-, riista-, kala- ja metsätalous	3,0	5,5	-0,4 yks.
Teollisuus	2,9	3,4	-1,5 yks.
Rakentaminen	10,7	7,7	-4,4 yks.
Kauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta	6,0	6,1	-0,3 yks.
Liikenne	3,3	3,1	-1,0 yks.
Rahoitus-, vakuutus- ja liike-elämän palvelut	3,7	6,1	1,1 yks.
Julkiset ja muut palvelut	7,9	8,9	0,5 yks.

Uusi toimialaluokitus TOL-95

TYÖMARKKINAT

	1995	1996	1997	1998	1999*	1999 XII	2000 I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Työlliset, 1000 henkeä	2099	2127	2169	2222	2296	2286	2240	2240	2244	2280	2377	2446	2468	2427
Työttömät, 1000 henkeä	382	363	314	285	261	229	264	284	282	283	322	280	210	219
Työttömyysaste, %	15,4	14,6	12,7	11,4	10,2	9,1	10,6	11,3	11,2	11,0	11,9	10,3	7,8	8,3

*ennakkotieto

Inflaatio 3,8 %

8/99-8/00

Kuluttajahintojen vuosimuutos eli inflaatio oli elokuussa 3,8 prosenttia. Inflaatio nopeutui hieman, sillä heinäkuussa se oli 3,7 prosenttia.

Bensiinin ja kevyen polttoöljyn kallistumisen suora vaikutus inflaatioon oli elokuussa yhteensä 0,8 prosenttiyksikköä. Asuntojen hintojen ja vuokrien nousu kohotti inflaatiota yhteensä 0,5 ja asuntolainojen korkojen nousu 0,5 prosenttiyksikköä. Myös elintarvikkeet sekä ravintolapalvelut kallistuivat viime vuoden elokuusta tämän vuoden elokuuhun.

Inflaatiota hillitsi elokuussa käytettyjen autojen, sähkön sekä matkapuheluiden halpeneminen.

Heinäkuusta elokuuhun kuluttajahinnat nousivat 0,2 prosenttia, mikä johtui erityisesti vaatealennusmyyntien loppumisesta. Myös kevyt polttoöljy kallistui, ja asuntolainojen korot nousivat. Sen sijaan bensiini halpeni heinäkuusta elokuuhun.

Tilastokeskuksen haastattelijat keräävät indeksiä varten yli 50 000 hintatietoa noin 2 000 liikkeestä aina kuukauden puolivälissä. Lisäksi noin 600 hintatietoa kerätään keskitetysti.

Lähde: Kuluttajahintaindeksi 2000, elokuu. Tilastokeskus

TYÖLLISYYS

	2000 Heinäkuu	Elokuu	Muutos Elokuu 00/99 %
	1000 henkeä		
15-74-vuotiaita	3902	3902	0,3
Työvoima yhteensä	2678	2646	2,0
Työvoimaosuus, %	68,6	67,8	1,1 yks.
Työvoimaan kuulumattomat 15-74-v.	1224	1256	-3,2
siitä koululaiset ja opiskelijat	189	277	4,1
kotitaloustyötä tekevät	108	89	-12,7
Työlliset yhteensä	2468	2427	2,8
Yrittäjät ja yrittäjäperheenjäsenet	339	326	-2,1
Palkansaajat	2129	2101	3,6
Työlliset työajan mukaan			
Kokoaikatyölliset	2204	2150	2,0
Osa-aikatyölliset	261	273	7,9
Työlliset toimialoitain			
Maa-, riista- ja kalatalous	141	131	6,4
Metsätalous	25	25	-0,4
Teollisuus	524	526	-4,5
Talonrak., rak.asennus ja viimeistely	124	138	6,7
Maa- ja vesirakentaminen	29	29	-22,5
Kauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta	383	370	5,3
Liikenne	178	185	9,4
Rahoitus-, vakuutus- ja liike-elämän palvelut	309	283	3,5
Julkiset ja muut palvelut	750	731	5,4
Toimiala tuntematon	6	9	..
Tehdyt työtunnit, milj. tuntia	262,3	356,1	6,0

Tuontihinnat nousivat 13,6 % 8/99-8/00

Tuontihinnat nousivat Tilastokeskuksen mukaan heinäkuusta elokuuhun 1,6 prosenttia. Nousu johtui pääosin energiamineraalien, öljytuotteiden ja kulkuneuvojen kallistumisesta. Viime vuoden elokuusta tämän vuoden elokuuhun tuontihinnat nousivat 13,6 prosenttia.

Vientihinnat kohosivat heinäkuusta elokuuhun 0,7 prosenttia. Hintojen nousu selittyi pääosin selluloosan, paperin, perusmetallien, öljytuotteiden sekä koneiden ja laitteiden kallistumisella.

Viime vuoden elokuusta vientihinnat kohosivat 8,6 prosenttia. Nousua hillitsi kuitenkin sähkötekniikan tuotteiden hintojen laskeminen 11 prosentilla.

Teollisuuden tuottajahinnat eli kotimaisten tavaroiden tehtaanhinnat nousivat heinäkuusta 0,4 prosenttia ja viime vuoden elokuusta 7,6 prosenttia. Nousu johtui pääosin energiatuotteiden, raaka-aineiden ja tuotantohyödykkeiden kallistumisesta. Kesto- ja kulutustavaroitten hinnat nousivat maltillisemmin ja investointitavaroitten hinnat laskivat.

Lähde: Tuottajahintaindeksit 2000, elokuu. Tilastokeskus

PALKANSAAJIEN ANSIOTASOINDEKSI (1995 = 100)

	1999		2000		
	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.	2. nelj.
Toimiala					
Maa- ja metsätalous	110,9	111,2	111,3	113,9	115,6
Teollisuus	114,2	114,6	115,4	117,9	119,5
Energia- ja vesihuolto	112,7	112,9	113,5	115,3	118,3
Rakentaminen	113,7	114,4	115,1	118,0	119,3
Tukku- ja vähittäiskauppa	112,4	112,5	113,1	114,6	117,2
Majoitus ja ravitsemustoiminta	111,6	112,0	112,2	115,4	116,2
Kuljetus	113,2	113,2	113,8	115,4	118,3
Posti- ja teleliikenne	115,4	115,6	116,3	119,4	120,7
Rahoitus	115,9	116,3	117,1	119,4	120,7
Vakuutus	113,9	114,1	115,3	117,9	119,1
Kiinteistöalan palvelut	112,8	112,9	113,2	115,8	117,7
Tietojenkäsittelypalvelu	112,4	113,0	113,6	115,9	118,5
Tutkimus ja kehittäminen	111,6	110,9	115,1	117,7	119,2
Julkinen hallinto	113,2	113,8	113,5	115,9	117,3
Koulutus	110,9	110,9	111,2	113,4	114,7
Terveystieteiden palvelut	113,6	113,7	113,9	116,1	117,4
Sosiaalipalvelut	112,1	112,1	112,2	114,4	115,6
Yhteensä	113,3	113,6	114,0	116,4	118,1
Tuntipalkkaiset	113,3	113,7	114,7	117,0	118,9
Kuukausipalkkaiset	113,3	113,5	113,8	116,2	117,8
Sektori					
Yksityinen sektori	113,8	114,1	114,7	117,1	118,9
Kunnat	112,0	112,1	112,2	114,4	115,7
Valtio	113,2	113,5	113,6	116,2	117,6
Muut	110,7	110,9	111,1	113,5	115,0

JULKISTEN MENOJEN HINTAINDEKSI (1995 = 100)

	1999	1998	1999		2000		
			2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	1. nelj.	2. nelj.
Valtiontalous	103,8	102,9	103,6	103,8	104,3	106,0	106,9
Kunnallistalous	107,1	105,4	107,0	107,3	107,7	109,5	110,9

KULUTTAJAHINTAINDEKSI

	1997	1998	1999	2000							
				I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Indeksi (1995=100)	101,8	103,2	104,4	105,5	106,2	106,9	107,2	107,7	108,2	108,3	108,5
Vuosimuutos, %	1,2	1,4	1,2	2,2	2,7	3,1	2,7	2,9	3,5	3,7	3,8
Elinkustannusindeksi (1951:10=100)	1415	1435	1452	1466	1476	1485	1490	1497	1504	1505	1507

KULUTTAJAHINTAINDEKSI (1995 = 100)

	2000 Elokuu	Kuukausimuutos %	Vuosimuutos %
Kokonaisindeksi	108,5	0,2	3,8
Elintarvikkeet ja juomat	101,8	-0,2	1,7
Alkoholijuomat ja tupakka	111,0	0,0	2,6
Vaates ja jalkineet	100,6	4,7	1,0
Asuminen, lämpö ja valo	113,1	0,6	6,6
Huonekalut, kodinkoneet ja -hoito	102,9	0,2	0,6
Terveystieteiden- ja sairautenhoito	114,2	0,1	4,5
Liikenne	114,9	-1,2	4,8
Viestintä	96,1	2,8	2,4
Kulttuuri ja vapaa-aika	106,5	-0,5	2,7
Koulutus	115,0	0,0	1,4
Hotellit, kahvilat ja ravintolat	112,1	-0,1	3,3
Muut tavarat ja palvelut	104,0	0,6	4,2
Nettohintaindeksi (1995=100) kesäkuu	107,4	0,1	4,4
Pohjainflaatioindikaattori (1995=100) kesäkuu	107,4	-0,1	3,7

TUOTANNON HINTAINDEKSI (1949=100)

	2000 Elokuu	Kuukausimuutos %	Vuosimuutos %
Kokonaisindeksi	1681	0,5	7,8
Kotimarkkinatavarat	1671	0,4	7,6
Vientitavarat	1743	0,7	8,2
Tavararyhmät (SITC)			
0 Elintarvikkeet	1410	-0,1	2,2
7 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	1535	-1,1	-2,9
71 koneet ja laitteet, ei sähkökoneet	2306	0,6	2,4
72 sähkökoneet, -laitteet ja -tarv.	741	-3,9	-12,0
Toimialaryhmät (ISIC, Rev.1)			
2-3 Tehdasteollisuus	1669	0,5	8,9
34-38 metalliteollisuus	1448	-0,1	3,1
34 metallin perusteollisuus	1280	2,8	24,4
35 metallituoteteollisuus	1602	0,0	3,8
36 koneeteollisuus	2311	0,6	2,5
37 sähkötekniikka-teollisuus	758	-3,1	-10,1
38 kulkuneuvoteollisuus	1760	0,2	3,8

TUKKUHINTAINDEKSI (1949=100)

	2000 Elokuu	Kuukausimuutos %	Vuosimuutos %
Kokonaisindeksi	1713	0,6	8,2
Kotimaiset tavarat	1753	0,2	6,4
Tuontitavarat	1553	1,5	11,9
Tavararyhmät (SITC)			
0 Elintarvikkeet	1261	0,9	2,2
3 Polttoaineet, kaasu, sähkö, lämpö	1967	1,6	15,0
31a kivennäispolttoaineet ja -öljyt	3095	1,9	31,5
31b kaasu, sähkövirta ja lämpö	1214	1,3	1,8
5 Kemian teollisuuden tuotteet	1345	0,6	15,5
68 Epäjalot metallit	1470	1,9	21,9
7 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	1901	-0,5	1,5
71 koneet ja laitteet, ei sähkökoneet	3164	0,0	2,1
72 sähkökoneet, -laitteet ja -tarv.	693	-2,4	-2,5
73 kuljetusneuvot	2091	0,9	6,5

	TUONTIHINTAINDEKSI (1995=100)			VIENTIHINTAINDEKSI (1995=100)		
	2000 Elokuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %	2000 Elokuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi	112,4	1,6	13,6	102,1	0,7	8,6
Energiatuotteet	213,1	7,3	62,6			
Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	98,8	0,4	12,1	106,7	1,3	15,0
Kestokulutustavarat	102,8	0,3	1,3	92,7	0,7	0,0
Muut kulutustavarat	106,3	1,3	2,6	107,5	0,2	2,1
Investointitavarat	106,1	0,4	4,0	88,3	-0,6	-3,9
Tavararyhmät (NACE-TOL)						
01 Maataloustuotteet	107,6	2,3	13,5			
02 Metsätaloustuotteet	96,3	0,0	2,3			
C <i>Mineraalit</i>	191,3	5,9	50,1			
D <i>Teollisuustuotteet</i>	104,7	0,8	8,6	102,2	0,7	8,3
DA Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	106,1	0,8	-2,5	109,6	0,1	-0,3
DB Tekstiilit ja vaatteet	100,2	1,3	-0,6	97,8	0,6	0,7
DD Puutavara ja -tuotteet				94,5	1,7	6,6
21 Selluloosa, paperi ja paperituotteet	97,0	-2,1	15,5	109,6	1,2	12,6
232 Öljytuotteet	238,1	7,8	82,2			
DG Kemikaalit ja kemialliset tuotteet	104,4	0,7	16,9	112,9	0,9	18,6
DH Kumi- ja muovituotteet	97,3	2,4	3,5	109,2	0,5	11,2
DI Ei-metalliset mineraalituotteet	103,3	-0,1	-1,4	136,8	0,1	24,9
27 Perusmetallit	113,3	-0,6	18,0	105,7	2,1	27,2
271 rauta, teräs ja rautaseokset	112,5	-2,9	13,3	97,8	0,9	32,1
274 muut kuin rautametallit	119,4	2,3	30,2	119,5	3,8	20,9
28 Metallituotteet	103,4	1,0	3,5	91,7	0,0	2,6
DK Koneet ja laitteet	114,2	0,0	2,6	111,2	1,0	3,3
DL Sähkötekn. tuotteet ja optiset laitteet	78,7	0,2	1,8	71,9	-1,9	-11,0
DM Kulkuneuvot	125,0	1,2	7,5	103,4	0,3	4,1

	TEOLLISUUDEN TUOTTAJAHINTAINDEKSI (1995=100)			KOTIMARKKINOIDEN PERUSHINTAINDEKSI (1995=100)			TUKKUHINTAINDEKSI (1995=100)		
	2000 Elokuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %	2000 Elokuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %	2000 Elokuu	Kuukausi- muutos %	Vuosi- muutos %
Kokonaisindeksi	105,9	0,4	7,6	108,3	0,8	8,7	108,2	0,6	8,2
Kotimaiset tavarat				106,9	0,4	6,6	106,9	0,2	6,4
Tuontitavarat ¹⁾				111,4	1,6	13,6	110,8	1,5	11,8
Käyttötarkoitus									
Energiatuotteet	112,7	0,9	9,0	130,6	2,7	20,5	130,6	1,5	14,8
Raaka-aineet ja tuotantohyödykkeet	105,0	1,4	16,3	102,9	1,0	12,5	102,2	0,9	12,2
Kestokulutustavarat	114,2	0,4	1,8	106,2	0,3	1,5	105,9	0,2	2,4
Muut kulutustavarat	103,4	-0,1	1,4	103,3	0,2	1,9	103,7	0,2	1,8
Investointitavarat	99,8	-2,2	-2,1	106,7	-0,2	2,8	102,3	-0,8	1,0
Tavararyhmät (NACE-TOL)									
01 Maataloustuotteet				95,6	3,3	4,7	96,9	3,2	4,5
02 Metsätaloustuotteet				115,3	-0,9	5,2	106,4	-1,4	1,5
C <i>Mineraalit</i>	112,0	1,1	5,2	175,9	5,3	42,6	167,5	4,6	36,2
D <i>Teollisuustuotteet</i>	107,1	0,3	9,6	105,7	0,5	9,2	106,7	0,3	8,4
DA Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	101,6	-0,1	2,3	102,1	0,0	1,6	103,8	0,0	1,6
DB Tekstiilit ja vaatteet	101,5	0,1	0,3	96,3	1,0	-0,3	96,2	1,0	-0,3
DD Puutavara ja puutuotteet	100,3	-0,3	4,1	100,5	0,1	5,4	100,5	0,1	5,4
21 Selluloosa, paperi ja paperituotteet	107,8	2,3	29,4	106,3	1,8	27,6	106,7	1,9	27,7
22 Kustannus- ja painotuotteet	108,1	0,0	0,7	108,9	0,0	1,0	108,0	0,0	1,0
232 Öljytuotteet	198,8	1,7	62,2	209,3	3,5	68,0	158,7	-0,1	25,9
DG Kemikaalit ja kemialliset tuotteet	105,9	0,1	15,4	104,8	0,5	16,3	104,3	0,5	16,7
DH Kumi- ja muovituotteet	103,5	-0,5	7,6	99,9	0,7	5,9	99,6	0,7	6,0
DI Ei-metalliset mineraalituotteet	109,3	0,3	3,0	107,8	0,2	1,8	107,7	0,2	1,8
27 Perusmetallit	102,6	3,4	22,1	106,4	1,8	20,4	106,4	1,8	20,4
271 rauta, teräs ja rautaseokset	104,8	2,9	22,5	107,2	0,8	19,1	107,2	0,8	19,0
274 muut kuin rautametallit	99,4	6,3	28,6	107,8	4,4	29,3	107,7	4,4	29,3
28 Metallituotteet	110,8	0,0	4,3	108,6	0,3	4,1	108,6	0,3	4,1
DK Koneet ja laitteet	112,5	0,0	1,3	113,1	0,0	1,9	112,9	0,0	1,9
DL Sähkötekniset tuotteet ja optiset laitteet	80,2	-6,2	-8,5	78,3	-1,9	-1,8	78,2	-1,9	-1,8
DM Kulkuneuvot	111,0	0,2	2,7	122,2	1,0	6,7	116,9	0,8	6,0
E Sähkö, kaasua, lämpö ja vesi	101,1	0,8	0,3	101,4	0,9	1,1	105,2	1,3	1,1

	TUKKUHINTAINDEKSI											
	1997	1998	1999	1999 XII	2000 I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Indeksi (1949=100)	1601	1577	1573	1629	1638	1657	1670	1663	1690	1695	1703	1713
Indeksi (1995=100)	100,9	99,6	99,4	103,0	103,5	104,7	105,5	105,1	106,8	107,1	107,6	108,2
Vuosimuutos, %	1,6	-1,3	-0,2	5,5	5,5	7,8	8,2	7,1	8,7	8,6	8,0	8,2

Yöpyymisten määrä kasvoi hieman

7/99-7/00

Suomen majoitusliikkeissä yövyttiin heinäkuussa ennakkotietojen mukaan prosenttien enemmän kuin vuotta aiemmin. Ulkomaalaisten yöpymiset lisääntyivät 7 prosenttia, kun taas kotimaisten matkailijoiden yöpymiset vähenivät prosenttia.

Ruotsalaiset olivat suurin ulkomaisten matkailijoiden ryhmä heinäkuussa. He yöpyivät majoitusliikkeissä 117 000 kertaa, mikä oli 12 prosenttia viimevuotista enemmän. Seuraavana olivat saksalaiset 10 000 yöpymisellä; lisäystä oli 6 prosenttia. Venäläisten yöpymisten määrä kasvoi kuitenkin eniten, 22 prosenttia. Heidän yöpymisvuorokausiaan kirjattiin 45 000.

Hotellihuoneiden käyttöaste oli heinäkuussa 53,0 prosenttia, kun se viime vuoden heinäkuussa oli 53,9 prosenttia. Huoneiden käyttöaste oli korkein Ahvenanmaalla (78 %) ja Varsinais-Suomessa (68 %). Maarianhaminassa hotellihuoneista oli käytössä 87 prosenttia ja Turussa lähes 75 prosenttia. Helsingin hotellien käyttöaste oli vajaa 62 prosenttia.

Hotellihuoneen toteutunut keskihinta oli heinäkuussa 379 markkaa vuorokaudelta, kun se vuotta aiemmin oli 369 markkaa.

Ulkomaalaisten yöpymiset lisääntyivät 9 %

1-7/99-1-7/00

Yöpyymisten kokonaismäärä Suomen majoitusliikkeissä nousi 9,7 miljoonaan vuorokauteen tammi-heinäkuussa, mikä oli 4 prosenttia suurempi kuin viime vuoden vastaavana ajanjaksona. Ulkomaisten matkailijoiden yöpymiset lisääntyivät 9 prosenttia ja kotimaisten matkailijoiden 2 prosenttia. Eniten yöpymisten määrä kasvoi Ahvenanmaalla (20,3 %) ja Päijät-Hämeessä (18,0 %).

Ruotsalaisten ja japanilaisten yöpymiset lisääntyivät tammi-heinäkuussa 12 prosenttia ja venäläisten yöpymiset 11 prosenttia viime vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Matkailu myös muista tärkeimmistä maista kasvoi hieman, ainoastaan italialaisten yöpymisten määrä pysyi viime vuoden tasolla.

Tilastokeskuksen majoitustilastoon sisältyvät majoitusliikkeet, joissa on vähintään kymmenen huonetta, mökkiä tai matkailuvaunupaikkaa.

Lähde: Matkailutilasto 2000, heinäkuu. Tilastokeskus

Elokuun tieliikenteessä kuoli 39 ihmistä

Tieliikenteessä sattui ennakkotietojen mukaan elokuussa 669 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta. Niissä kuoli 39 ja loukkaantui 835 ihmistä. Kuolleita oli 16 ja loukkaantuneita 33 vähemmän kuin vuoden 1999 elokuussa.

Elokuun tieliikenteessä kuolleista 21 oli liikkeellä henkilöautolla, 3 moottoripyörällä, 3 mopolla, 1 kuorma-autolla ja 1 pakettiautolla. Lisäksi kuoli 5 polkupyöräilijää, 4 jalankulkijaa ja 1 traktorilla liikunnut. Kuolleista 22 oli miehiä ja 17 naisia.

Tammi-elokuun tieliikenteessä kuoli 248 ihmistä

Tieliikenneonnettomuuksissa kuoli ennakkotietojen mukaan tammi-elokuussa 248 ja loka-kaantui 5 455 ihmistä. Kuolleita oli 14 ja loukkaantuneita oli 427 vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Tammi-elokuun kuolonuhreista 153 oli liikkeellä henkilöautolla, 12 pakettiautolla ja 6 kuorma-autolla. Polkupyöräilijöitä menehtyi 29 ja jalankulkijoita 22. Lisäksi kuoli 26 muuta tienkäyttäjää.

Liikenneonnettomuuksissa tammi-elokuussa surmansa saaneista oli 163 miehiä ja 85 naisia. Miehiä kuoli 18 vähemmän kuin vuoden 1999 vastaavana aikana, kun taas naisia kuoli 4 enemmän.

Lähde: Tilastokeskuksen liikennetilastot

REKISTERÖIDYT UUDET AUTOT

	2000 Elokuu	Vuosi- muutos %	2000 Tammi- elokuu	Vuosi- muutos %
Autot yhteensä	11583	-4,3	113145	0,3
Henkilöautot	10264	-3,8	100486	1,5
Pakettiautot	952	-11,3	8768	-11,5
Kuorma-autot	314	-0,3	3489	-0,8
Linja-autot	53	39,5	402	10,4

MAJOITUSTOIMINTA

	2000 Heinäkuu	Vuosi- muutos %	2000 Tammi- heinäkuu	Vuosi- muutos %
Yöpymiset hotelleissa	1494193	3,0	7566300	4,7
ulkomaalaisia	487958	10,0	2042193	11,3
Hotellihuoneiden käyttöaste, %	53,0	-0,7	48,1	-0,5

VÄESTÖNMUUTOKSET

	1998 1.-4. nelj.	1999* 1.-4. nelj.	1999 1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	2000 1. nelj.	2. nelj.
Elävänä syntyneet	57108	57648	14221	14982	15078	13293	14269	14555
Kuolleet	49262	49390	13856	11741	11625	12123	13961	11837
Syntyneiden enemmyys	7846	8258	365	3241	3453	1170	308	2718
Maahan muuttaneet	14192	14452	3272	3714	4366	3392	3481	4087
Maasta muuttaneet	10817	12113	3063	2560	3771	2572	2948	2803
Nettomuutto	3375	2339	209	1154	595	820	533	1284
Väestön kokonaismuutos ¹⁾	12297	11301	737	4557	4210	2152	841	4002

*ennakkotieto

VÄKILUKU

	1995	1996	1997	1998	1999	1999 1. nelj.	2. nelj.	3. nelj.	4. nelj.	2000 1. nelj.	2. nelj.
Ajankohdan lopussa, 1 000 henkeä	5117	5132	5147	5160	5171	5160	5165	5169	5171	5172	5176

Nopea väestönkasvu jatkuu USA:ssa

Yhdysvaltojen väestö lisääntyi 1900-luvulla yli kolminkertaiseksi, vuosisadan alun 76 miljoonasta lopun 273 miljoonaan. Kasvu jatkuu 2000-luvullakin, mikä johtuu suhteellisen suuresta syntyvyydestä sekä siirtolaisuudesta ja eliniän pitenemisestä. USA:n väestölaskentatoimiston (U.S. Census Bureau) ennusteen mukaan maan väestön määrä kaksinkertaistuu tällä vuosisadalla 571 miljoonaan.

Nykyisellä kasvuvauhdilla Yhdysvaltojen väestö lisääntyy joka vuosikymmen noin 25 miljoonalla, kaksi kertaa niin paljon kuin sata vuotta sitten.

Yhdysvalloissa on korkeampi hedelmällisyys kuin missään muussa teollistuneessa maassa. 1990-luvun lopulla USA:n kokonaishedelmällisyysluku oli 2,1:n tasoa, kun Euroopan luku oli 1,4:n luokkaa. Kokonaishedelmällisyys-

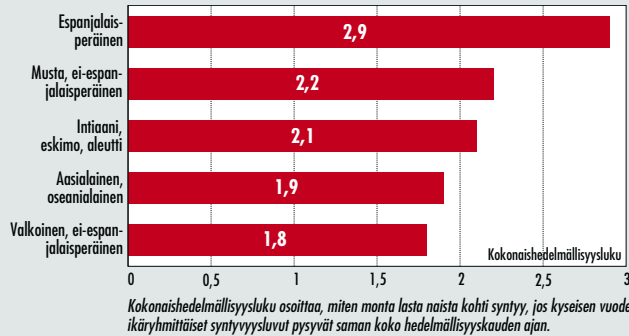
luku osoittaa, miten monta lasta naista kohti syntyy, jos kyseisen vuoden ikäryhmittäiset syntyvyysluvut pysyvät saman koko hedelmällisyyskauden ajan.

set syntyvyysluvut pysyvät samana koko hedelmällisyyskauden ajan.

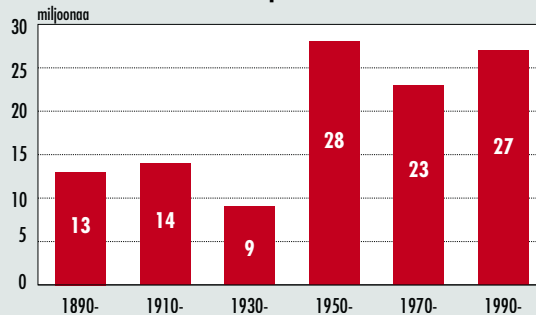
USA:n korkeampi hedelmällisyys johtuu osaltaan maan rotujen ja kansallisuuksien moninaisuudesta. Espanjalaisperäisen väestön kokonaishedelmällisyysluku oli 2,9 vuonna 1998 ja muiden kuin espanjalaisperäisten mustien 2,2. USA:n väestölaskentatoimisto ennustaa, että vähemmistöryhmien naisten hedelmällisyys jatkuu korkeampana myös lähivuosikymmeninä. Koska muiden kuin valkoisten osuus väestöstä kasvaa, hedelmällisyys pysyy USA:ssa oletettavasti korkeampana kuin Euroopassa tai muissa kehittyneissä maissa. USA:n väestölaskentatoimiston ennusteen mukaan valkoisten osuus väestöstä pienenee nykyisestä 72:sta 53 prosenttiin vuoteen 2050 mennessä.

Lähde: Population Bulletin No. 2, June 2000. Population Reference Bureau

USA:N HEDELMÄLLISYYSLUVUT ROTU- JA KANSALLISUUSRYHMITTÄIN 1998

USA:N VÄESTÖNKASVU JOKA TOISELLA VUOSIKYMMENELLÄ 1890-LUVULTA 1990-LUVULLE, miljoonaa

KANSAINVÄLINEN KATSAUS

		USA	Japani	Itävalta	Belgia	Tanska	Suomi	Ranska	Saksa	Kreikka	Irlanti
Väkiluku (tuhansia)	1999	272750	126178	8087	10226	5322	5165	58620	82101	10534	3755
BKT (Mrd. US \$)	1999	9192,0	4320,2	207,8	248,4	174,3	128,7	1432,3	2112,0	124,3	91,2
BKT/as ostovoimakorjattu OECD=100	1999	151	109	111	110	117	102	98	106	66	112
BKT:n vuosimuutos-%	q1/00	6,0*	0,7	3,9	5,1	1,7	5,1	3,4	3,6*	3,2*	8,7*
Teollisuustuotanto, vuosimuutos-%	kesäk.	5,8*	5,9*	15,7*	3,3	-1,7	10,6*	3,5	7,6*	2,7*	4,2*
Työttömyysaste,%	heinäk.	4,1*	4,7	3,2	8,4	4,8*	9,4	9,6	8,4	..	4,5
Inflaatio, vuosimuutos-%	elok.	3,4	-0,5*	2,7	2,9	2,4	3,8	1,8	1,8	3,0	6,2
Vähittäiskaupan myynti, vuosim. %	kesäk.	8,2*	-0,5	-2,9	-0,1*	-1,6	2,0	2,8	-0,7	1,8*	15,1
Osakkeiden hinnat, vuosimuutos-%	elok.	7,2	13,7*	1,4	-5,5*	39,7*	79,4	45,2	30,4	108,1*	1,3*

Lähde: OECD Main Economic Indicators ja Key Economic Indicators, Eurostat Statistics in Focus. Population and social conditions, Viro ja Venäjä (tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia muiden kanssa): Tilastokeskuksen IBS-palvelu

Inflaatioluvut perustuvat kansallisiin kuluttajahintaindeksihin, joten ne voivat poiketa Eurostatin yhdenmukaistetusta kuluttajahintaindeksistä.

EU:n vaihtovaje 15 miljardia euroa

II/00

EU:n vaihtotaseen vaje oli tämän vuoden toisella neljänneksellä 15 miljardia

euroa. Vuotta aiemmin se oli 6 miljardia ja vuosineljännestä aiemmin 22,8 miljardia euroa. Vuoden alkupuoliskolla vaje aiheutui pääasiassa tavaroiden tuonnista sekä kalliista öljystä ja vahvasta dollarista.

Euroalueella vaihtotaseen vaje oli toisella vuosineljänneksellä 3,9 miljardia euroa ja ensimmäisellä 7,9 miljardia euroa. Vuoden 1999 toisella neljänneksellä se oli 8,6 miljardia euroa ylijäämäinen.

Lähde: Eurostat news release 105/2000

Bkt kasvoi 0,9 %

I-II/00

Sekä euroalueen että EU:n bruttokansantuote lisääntyi tämän vuoden ensimmäiseltä neljännek-

seltä toiselle neljännekselle 0,9 prosenttia. Vuosineljänneistä aiemmin kasvu oli euroalueella myös 0,9 prosenttia ja koko EU:ssa 0,8 prosenttia.

Yhdysvaltojen talous kasvoi toisella neljänneksellä 1,3 prosenttia ja ensimmäisellä 1,2 prosenttia. Japanin talouskasvu hidastui toisella neljänneksellä 1,0 prosenttiin ensimmäisen neljänneksen 2,5 prosentista.

Viime vuoden toiselta neljännekseltä euroalueen bkt lisääntyi 3,8 prosenttia ja koko EU:n 3,7 prosenttia. USA:n bkt kasvoi 6,0 ja Japanin 0,8 prosenttia.

Lähde: Eurostat news release 104/2000

Euroinflaatio hidastui 2,3 prosenttiin

8/00

Kuluttajahinnat nousivat euroalueella vuodessa elokuuhun 2,3 prosenttia. Inflaatio hidastui hie-

man, sillä heinäkuussa se oli 2,4 prosenttia. Elokuusta 1998 elokuuhun 1999 kuluttajahinnat olivat kohonneet 1,2 prosenttia.

Koko EU:ssa vuosi-inflaatio hidastui 2,2 prosentista heinäkuussa 2,0 prosenttiin elokuussa. Elokuussa 1999 se oli 1,2 prosenttia.

Inflaatio oli viime elokuussa EU-maista nopeinta Irlannissa (5,7 %) ja hitainta Britanniassa (0,6 %). Suomen inflaatio oli EU:n yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin mukaan 2,9 prosenttia.

Lähde: Eurostat news release 107/2000

Euroalueen julkinen alijäämä supistui 1,3 prosenttiin

1999

Julkisyhteisöjen alijäämä pieneni euroalueella 2,1 prosentista 1,3 prosenttiin bruttokansantuotteesta vuodesta 1998 vuoteen 1999. Koko EU:ssa se väheni

1,5:stä 0,7 prosenttiin.

Julkisen velan osuus bkt:sta supistui euroalueella 73,5 prosentista 72,2 prosenttiin (EU:ssa 68,9:stä 68,1:een). Julkisten menojen osuus pieneni 49,4 prosentista 49,1 prosenttiin (EU:ssa 48,6:sta 48,2:een) ja julkisten tulojen osuus suureni 47,3:sta 47,8 prosenttiin (EU:ssa 47,1:stä 47,5:een).

Lähde: Eurostat news release 106/2000

Euroalueen ulko- kaupan ylijäämä 4,9 miljardia

7/00

Euroalueen ulkomaankauppa oli heinäkuun ennakkotietojen mukaan 4,9 miljardia euroa ylijäämäinen. Vuoden 1999 heinäkuussa ylijäämä oli 12,1 miljardia.

Koko EU:n ulkokauppa oli puolestaan 4,2 miljardia euroa alijäämäinen. Vuotta aiemmin se oli 5,2 miljardia ylijäämäinen.

Lähde: Eurostat news release 110/2000

Italia	Alankomaat	Norja	Portugali	Espanja	Ruotsi	Sveitsi	Britannia	EU yhteensä	Venäjä	Viro	1999
57646	15812	4462	9989	39418	8858	7142	59507	375473	145943	1442	1999
1171,0	393,7	152,9	110,5	595,9	238,7	259,1	1439,8	8487,8	184,6	5,1	1999
99	113	125	73	81	103	125	100	99	34*	33*	1999
3,0	4,4*	2,1	3,7*	4,2	3,9*	3,5	3,1*	3,0*	6,7*	5,2	q1/00
5,0*	4,9	3,6*	-2,0	4,6	12,0	8,2*	1,9	4,4	8,5*	12,8*	kesäk.
10,7*	2,6*	3,2*	4,3	14,2	5,6	3,1*	5,5*	8,3	10,0	13,2*	heinäk.
2,6	2,5	3,5	3,5	3,6	1,0	1,3	3,0	2,5	18,9*	4,4	elok.
4,8*	1,7*	1,2*	8,3*	1,8*	8,3*	-3,7*	4,0*	3,7*	9,1*	10,0*	kesäk.
39,0	24,1	27,8	28,1	17,8	66,6*	22,0	7,0	..	..	..	elok.

*Poikkeukset: BKT/as: Venäjä ja Viro 1996 BKT (vuosimuutos): USA, Saksa, Alankomaat, Ruotsi, Britannia ja Venäjä 00q2; EU-yht. 99q4; Portugal: 98q4; Kreikka ja Irlanti 1999 Teollisuustuotanto (vuosimuutos): USA ja Viro 0008; Japani, Suomi, Saksa, Italia, Norja ja Venäjä 0007; Itävalta ja Kreikka 0005; Irlanti 9908; Sveitsi 00q2 Työttömyysaste: USA 0008; Tanska ja Alankomaat 0006; Britannia 0005; Italia 0004; Norja ja Viro 00q2; Sveitsi 99q2 Inflaatio: Japani ja Venäjä 0007 Vähittäiskaupan myynti (=volyymi, Espanja: myynnin arvo): Britannia 0008; Alankomaat, Norja, Espanja, Ruotsi, Venäjä ja Viro 0007; Sveitsi 0005; Belgia, Portugal ja EU-yht. 0004; Kreikka 0002; USA 0001; Italia 9812 Osakkeet: Belgia 0007; Japani ja Irlanti 0006; Tanska ja Ruotsi 0005; Kreikka 9912

Mielikuvituksella lisää havainnollisuutta

Jollekin kuviotyypille on -
kostunut yksipuolisen käytön
myötä tietty sovellusalue, eikä
näitä kuviota muussa yhteydessä
juurikaan näe. Tyypillinen esi-
merkki on pareittain tehty vaak-
pylväskuvio, jota ei käytetä paljon
muuhun kuin väestörakenteen
esittämiseen niin sanottuna väes-
töpyramidina (ks. kuvio 1). Tosin
Suomen oloissa pyramidista pu-
huminen lienee enemmänkin his-
toriallinen jäännös. Vesitorni on
kohta osuvampi kielikuvana.

Väestöpyramidi on havain-
nollinen esitys ja sen tulkinta
tunnettua, koska tällaisia kuviota
on ollut esillä pitkään ja monissa

yhteyksissä. En tunne tarkemmin
kuviotyypin historiaa, mutta en
ihmettelisi, jos paljastuisi, että se
on aikanaan kehitetty juuri edellä
mainittuun tarkoitukseen.

Tällaisessa pareittain piirretys-
sä vaakapylväskuviossa on samalla
luokituksella vierekkäin kaksi yk-
sinkertaista pylväskuviota – toinen
oikealle ja toinen vasemmalle pe-
rusviivasta, joka tässä tapauksessa
on pysty akseli. Väestöpyramidissa
pylväiköt kuvaavat miesten ja nais-
ten määrää. Pääsääntöisesti vas-
emmalla ja oikealla olevilla vaak-
akseleilla on yhtenevä määrääs-
teikko. Joissain poikkeustilanteissa
asteikot voivat olla eri mittaisia,

mutta asteikkovälin on näissäkin
tilanteissa oltava aina sama.

Tämän kuviotyypin käyttöä
ei ole luonnollisesti rajoitettu
yksinomaan väestörakenteen ku-
vaamiseen. Itse asiassa se sovel-
tuu erittäin hyvin minkä tahansa
kahden jakauman vertailuun. Siinä
tämä kuviotyyppi on useimmiten
havainnollisempi kuin muut
vaihtoehdot, kuten perusviivan
samalle puolelle piirretyt pylväs-
kuviot tai vaihteluvälikuviot. Pareittain
tehty pylväskuvio nostaa esiin
jakautumien (epä)symmetrian samoin
kuin painopisteiden eron. Esimerkiksi
kuviosta 2 havaitsee välittömästi miesten ja

naisten palkkajakauman erilaisen
luonteen: naisten palkkajakauma
on selvästi vinompi kuin miesten
palkkajakautuma ja sen painopis-
te on huomattavasti alempana.

Tarkasteltavan kuviotyypin
käyttöä rajoittaa se, että ilman on-
gelmia sillä voidaan esittää vain
kaksi jakautumaa. Tosin myös sel-
laisia onnistuneita esityksiä näkyy
joskus, missä on käytetty summa-
pylväitä eli jokainen pylväs koos-
tuu kahdesta osasta. Tavallaan sil-
loin vertailtavana on useampi ja-
kauma. Sellaiset kuviot, joissa pyl-
väävät koostuvat useammasta osasta
ovat useimmiten erittäin vai-
keaselkoisia. Näissä kuvioissa tu-
lee väistämättä vastaan summaviiv-
vakuvion ongelmat eli se, että vain
perusviivasta lähtevä pylväitä voi-
daan verrata kunnolla.

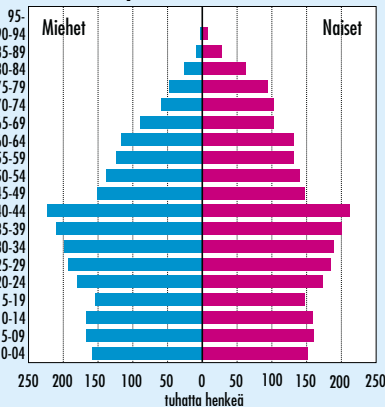
Kuvio 3 on esimerkki saman
kuviotyypin pidemmälle viedystä
kehittelystä. Oikeastaan kyseessä
on vastikään edesmenneen J. W.
Tukeyn kehittämä runko-lehti-
esitys. Se muistuttaa pareittain
piirrettyä vaakapylväskuviota, joka
luultavasti on ollut innovaation
lähtökohta, mutta erona on se, et-
tä pylväät syntyvät maiden kolmi-
merkkisistä tunnuksista, 'lehdistä'.
Kuvio 3 esittää syntyvän lapsen
odotettua elinikää eri maissa. Pyl-
väskuvio tuo esiin jakauman sekä
miesten ja naisten jakauman eron,
ja maiden koodit osoittavat odo-
tettavan eliniän eri maissa.

Tämän kuviotyypin käytössä
näkyvät selvemmin historian
vaikutus, mutta ei tämä tilanne
ole aivan outo muuallakaan. Kan-
nattaa aina joskus uhrata ajatus
sen miettimiseen, miten ilmiön
voi kuvata havainnollisimmin eikä
tehdä niin kuin on aina tehty.

**Erikoistutkija
Vesa Kuusela,
Tilastokeskus**

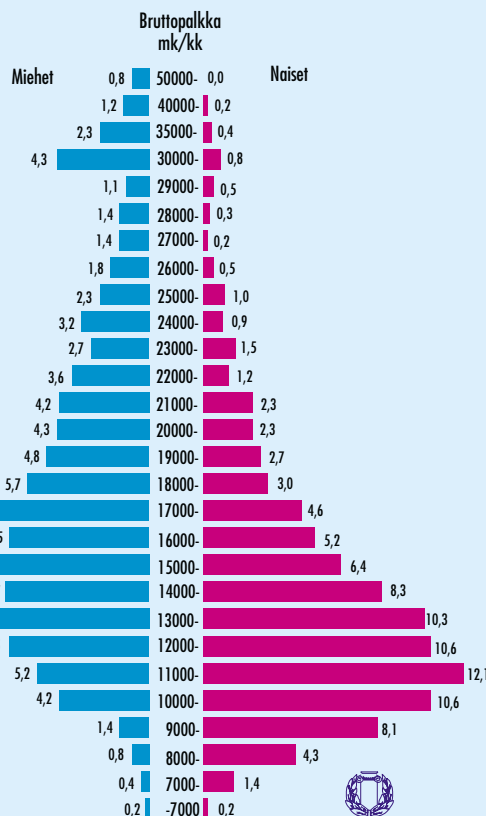
KUVIO 1.

**Suomen väestön ikärakenne
vuoden 1989 lopussa**

KUVIO 2.

**Akavaalaisten miesten ja naisten
jakauma bruttopalkkojen mukaan, %**

KUVIO 3.

**Syntyvän lapsen odotettavissa
oleva elinikä eräissä maissa**

Naiset	vuotta	Miehet
FRA JPN	82	
ESP ISL SWE	81	
GRC USA FIN ITA GBR NOR CAN AUS	80	
GER	79	
IRL DNK PRT	78	
ISL	77	
SWE JPN	76	
CHE GRC	75	
NOR ITA ESP GBR AUS	74	
DNK GER FRA CAN USA IRL	73	
FIN	72	
PRT	71	
POL	70	
HUN RUS	69	
EGY	68	
POL	67	
HUN	66	
EGY	65	
RUS	64	
	63	
	62	

Lähde: Tilastollinen vuosikirja, 1994

TIETOPAKETTI KILPAILUKYVYSTÄ

COMPETITIVENESS INDICATORS CD-ROM

Uusinta tilastotietoa eri maiden kilpailukyvyistä yritysten ja taloustutkimuksen tarpeisiin.

Tietoja EU:n jäsenmaista, USA:sta, Japanista, Norjasta ja Sveitsistä ja myös eräistä muista OECD-maista.

Kaikkiaan yli 200 indikaattoria, jotka jakaantuvat kolmeen pääryhmään:

- 1) Makrotaloudelliset indikaattorit
- 2) Toimialoitteiset indikaattorit
- 3) Kustannus-, hinta- ja tuottavuusindikaattorit

Aikasarjat 1988-1998

Yksityiskohtaisempi luettelo indikaattoreista löytyy osoitteesta:

<http://tilastokeskus.fi/tk/kk/ncteema4.html>

Sarjojen lähteitä Eurostatin lisäksi ovat mm. Euroopan komissio, EITO, EPO, IMF, OECD, Unido ja Unesco.

Hinta 225 euroa (+alv)

Tilaukset ja lisätietoja:

Eurostat DataShop Helsinki

Tilastokirjasto

PL 2 B

00022 Tilastokeskus

puh. (09) 1734 2221

faksi (09) 1734 2279

s-posti: datashop.tilastokeskus@tilastokeskus.fi

internet: www.tilastokeskus.fi/tk/kk/datashop.html

TIETOAJAN PALVELUKORTTI

postita ilmaiseksi, faksaa (09) 1734 2354 tai soita (09) 1734 2531

Tilaan Tietoajan

☐ kestotilauksena	350 mk /12 numeron
☐ vuositilauksena	410 mk /12 numeron
☐ irtonumero	39 mk /nro
☐ edellisvuosien irtonumero	30 mk /nro
numeron _____	vuodelta 19 _____
☐ ilmainen näytenumero tuttavalleni:	

Nimi _____

Osoite _____

Postinro ja -toimipaikka _____

Puhelin _____

Tilaan Tietoajan kuvia A4-koossa

☐ musta-valkokopioina	_____ kpl	65 mk/kpl + alv 22 %
(nerushintaan 5 nanerikoniota)		
☐ värikoniona	_____ kpl	65 mk/kpl + alv 22 %
☐ musta-valkkalvona	_____ kpl	100 mk/kpl + alv 22 %
☐ värikalvona	_____ kpl	150 mk/kpl + alv 22 %

Numerosta _____

Sivulta _____

Aiheesta _____

Yhteystietoni/Osoitteenmuutos ___ / ___ 19 ___ alkaen

Vanha osoitteeni:

Nimi _____

Osoite _____

Postinro ja -toimipaikka _____

Asiakasnumero _____

Uusi osoitteeni:

Nimi _____

Osoite _____

Postinro ja -toimipaikka _____

Puhelin _____

00003 Helsinki

Sopimus 00022/710

VASTAUSLÄHETYS

Tietopaketti /3A

Tilastokeskus

Tilasto
keskus
maksaa
postimaksun

.A215

00022 Tilastokeskus
p. (09) 17 341,
ohivalinta (09) 1734...
faksi p. (09) 1734 2750
www.tilastokeskus.fi

Tietopalvelu, tiedustelut

Tilastokirjasto:
p. (09) 1734 2220,
faksi (09) 1734 2279

Julkaisujen myynti:

p. (09) 1734 2011
(ympäri vuorokauden),
faksi (09) 1734 2474

Aluepalveluimistot:

Oulu, p. (08) 537 2046
faksi (08) 537 2047
Seinäjoki, p. (06) 414 4539,
faksi (06) 423 3696

Tampere, p. (03) 3141 5900,
faksi (03) 3141 5950

Turku, p. (02) 274 3430,
faksi (02) 274 3440